LAVEX info magazín

LANOVÁ DOPRAVA • CESTOVNÝ RUCH
MANAŽMENT • MARKETING

ROČNÍK XXXVI • 4/2009

8-MGD Chopok Západ

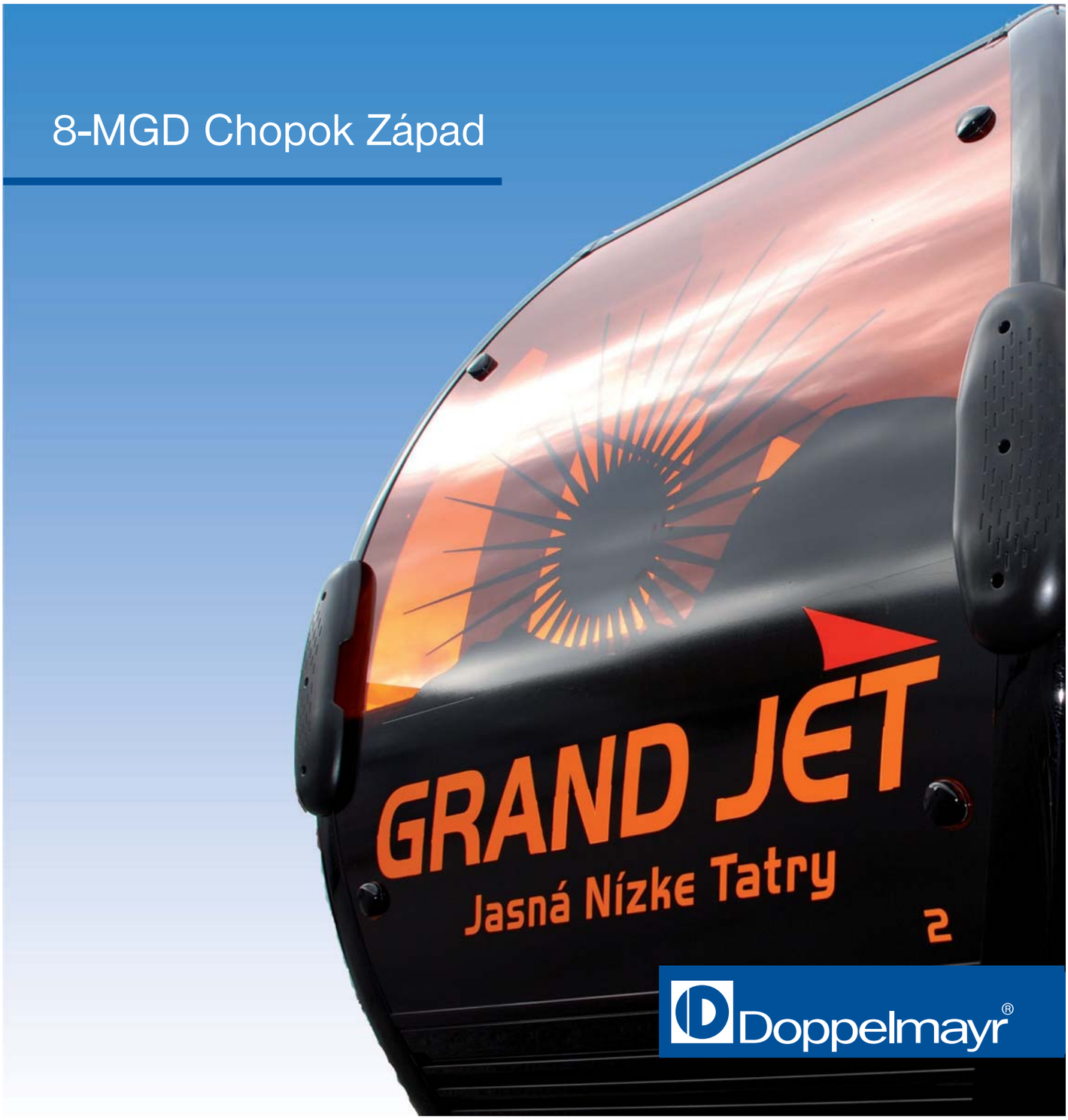

40 years PistenBully
1969-2009
Made with our Heart and Soul

Konečne zima!
Hor sa na sneh, PistenBully!
Je čo obdivovať!

PistenBully - ohnivočervený silák. Desaťročia je synonymom pre najvyšší obslužný komfort, absolútnu precíznosť a dokonalú technickú vyspelosť.
Všetky detaily sú dôsledne prispôsobené vodičovi.

Nastúpte a presvedčte sa!

www.pistenbully.com
termont@termont.sk

PistenBully®

LAVEXinfo • ROČNÍK XXXVI • 4/2009

Vydáva
LAVEX, Lanovky a vleky,
záujmové združenie na Slovensku,
Liptovský Mikuláš vo vydavateľskej
a reklamnej agentúre STEFANI,
Junácka 6, Bratislava.
tel./fax: 02/4924 95 90
033/647 50 40
mobil: 0903 165 032
e-mail: m.stefanickova@zoznam.sk

Šéfredaktorka
Miroslava Čerňanská

Redakčná rada
Ing. M. Grešo – predseda
členovia:
M. Čerňanská, Ing. J. Gavalier,
Ing. J. Hulla, Ing. J. Kríž, CSc.,
Ing. L. Mačičák, Ing. V. Obdržálek,
M. Sumka, M. Štefaničková

Adresa redakcie
LAVEX, Ul. M. Pišúta č. 5,
031 01 Liptovský Mikuláš
tel.: 044/5520 460, 5621 682
fax: 044/5522 017
e-mail: lavex@lavex.sk
internet: www.lavex.sk

Tlač
REPROservis
Liptovský Mikuláš
www.repro.sk

Ročné predplatné na 4 čísla:
10 €

ISSN č. 1336-1953
Evidenčné číslo MK SR - EV 3893/09

Inzerenti čísla:

DOPPELMAYR	ob. str. 1
KÄSSBOHRER	ob. str. 2
OL TRADE	22
POMA	ob. str. 4
PRINOTH	ob. str. 3
TECHMONT HELICOPTER	6
TECHNOALPIN	31

7 Medzinárodná výstava INTERLAVEX 2009

16 Zo života našich stredísk

18 Lanovkári, ako ich nepoznáme

32 Poznatky zo zahraničia

OBSAH

Príhovor **2, 3**

Náš hosť **3, 4**

Z činnosti združenia **5, 6**

INTERLAVEX 2009 . . . . . **7 – 14**

Oznamy a informácie **14,15**

Z kroniky lanovkárov **15**

Zo života
našich stredísk . . . . . **16 – 18**

Lanovkári,
ako ich nepoznáme **18,19**

Informácie z firiem

Doppelmayr. **20, 21**

Leitner ropeways **23, 24**

Poma . . . . . **24 – 26**

TechnoAlpin **26, 27**

Kässbohrer **28**

Potrubie pre zasnežovacie
systémy z tvárnej liatiny . . **29, 30**

Nové lanovky
v Českej republike **30, 31**

Lyžovanie v Calgary **32**

Reklamné strany neprešli jazykovou úpravou v redakcii.

Členským organizáciám LAVEX-u a spolupracovníkom poskytujeme časopis bezplatne.

Zníženie vplyvov ekonomickej a finančnej krízy na slovenský turizmus

Svetová finančná a hospodárska kríza v závere roka 2008 doľahla aj na slovenský turizmus. Prví pocítili problémy hotelieri, ktorým sa začali odhlasovať partneri s vopred objednanými firemnými akciami, konferenciami a seminármi, po nich nasledovali storná v cestovných kanceláriách od tých klientov, ktorí svoje vianočné a silvestrovské pobyty, ako aj zimné dovolenky, každoročne trávili v zahraničí. V zimných mesiacoch bol výpadok hostí v zimných strediskách už veľmi výrazný, k čomu prispela i nepredvídavá cenová politika niektorých horských ubytovacích zariadení.

Ministerstvo hospodárstva v snahe podporiť domáci turizmus v decembri 2008 pripravilo Program podpory domáceho turizmu, ktorého implementáciou poverilo Slovenskú agentúru pre cestovný ruch. Domáci turizmus tvorí cestovanie a pobyt obyvateľov SR vo vlastnej krajine s cieľom využitia voľného času na odpočinok, poznávanie, rozptýlenie a zábavu, kultúrne a športové vyžitie. Z ekonomického hľadiska je domáci turizmus zdrojom tvorby hodnoty, a tým aj hrubého domáceho produktu, vytvára pracovné príležitosti a vo významnej miere je akcelerátorom regionálneho rozvoja s multiplikačným vplyvom na činnosť nadväzných odvetví. Okrem toho plní aj sociálne, zdravotné a kultúrne funkcie, pomáha uvedomiť si kultúrne a prírodné dedičstvo Slovenska, sociálnu integráciu a národnostnú harmóniu obyvateľstva. V neposlednom rade motivuje cieľavedomejšie využívanie voľného času. Cieľom Programu podpory rozvoja domáceho cestovného ruchu v SR je:

- zvýšiť povedomie obyvateľov Slovenska o možnostiach trávenia dovolenky doma,
- zabezpečiť vyššie využívanie existujúcich kapacít zariadení turizmu najmä v mimosezónnom období,
- skvalitniť a rozšíriť regionálne produkty a využiť ich pri tvorbe ponuky aj v domácom turizme,
- vytvoriť podmienky pre účasť aj sociálne slabších vrstiev obyvateľstva na domácom turizme,
- zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb.

Štyri hlavné oblasti, na ktoré by sa mala podpora domáceho turizmu na Slovensku orientovať, sú tieto:

1) Marketingové nástroje podpory účasti na domácom turizme predovšetkým prostredníctvom informačno-propagačnej kampane.
2) Tvorba nových a rozvoj existujúcich produktov v regiónoch.
3) Vytváranie regionálnych organizačných štruktúr ako základu pre spoluprácu na tvorbe a propagácii produktov zameraných predovšetkým na domáci turizmus.
4) Systém rekreačných poukážok ako nástroja podpory domácich dovoleniek (osobitne podpory sociálneho turizmu).

Ing. Gabriel Kuliffay,
generálny riaditeľ sekcie turizmu,
Ministerstvo hospodárstva SR

Letná turistická sezóna 2009 ukázala, že bolo správne rozhodnutie sústrediť marketingové a propagačné aktivity Slovenskej agentúry pre cestovný ruch smerom na domáceho návštevníka. Vo väčšine našich stredísk sa slovenský klient stal váženým a vítaným hosťom, ktorý nahradil nižšiu návštevnosť zo strany českej či poľskej klientely.

Základnou myšlienkou systému zavedenia rekreačných poukážok bola podpora domáceho turizmu na princípe jeho financovania z viacerých zdrojov, a to na jednej strane zo strany zamestnávateľov, na druhej strane zamestnancami a štátom. Zamestnanec súkromného sektora si môže za zvýhodnenú cenu zakúpiť rekreačné poukážky, ktoré je možné použiť ako platidlo za služby spojené s rekreáciou na Slovensku v sieti zmluvných partnerov. Od zavedenia daňovo zvýhodneného príspevku na domácu rekreáciu vo forme rekreačných poukážok sa očakávalo značné zvýšenie záujmu našich občanov o domáce dovolenky. Príspevok zamestnávateľa by nielen stimuloval záujem zamestnancov o pobyty v tuzemsku, prispieval by k postupnému rastu kvality poskytovaných služieb, ale mal by aj sociálny rozmer, ktorý sa prejavuje v regenerácii pracovných síl a vo zvýšení pracovnej výkonnosti zamestnancov. Veľmi dôležitý je jeho význam pri zachovaní existujúcich a tvorbe nových pracovných príležitostí v podnikoch ubytovacích, stravovacích i ďalších služieb. Model sa zatiaľ nepodarilo presadiť pre zamietavé stanovisko miest a obcí, ktorých hlavným zdrojom príjmu je daň z príjmu fyzických osôb. O jej značnú časť by samosprávy pri takomto modeli prišli. Našou úlohou je teda hľadať aj ďalšie možnosti, ako tento systém uviesť do praxe.

Zákon o turizme je v tomto období v procese finalizácie a schvaľovania. Zavádza tri základné systémové prvky: určuje kompetencie v turizme, určuje organizačnú štruktúru subjektov pôsobiacich v turizme a systém financovania organizácií turizmu, ktoré tvoria základnú kostru organizačnej štruktúry. Zákon ďalej upravuje členenie strategickej plánovacej dokumentácie v turizme. Vytvára motivačné prostredie pre územnú kooperáciu subjektov v turizme, či už ide o obce, podnikateľské subjekty a samosprávne kraje, ale aj mimovládne neziskové organizácie, štátne inštitúcie, cirkvi (napríklad v oblasti sprístupňovania cenných sakrálnych pamiatok, či napr. hradov v správe štátnych organizácií a pod.). Jedným z dôkazov všeobecnej zrozumiteľnosti a prijateľnosti zákona je to, že zatiaľ, kým zákon ešte nie je schválený, od počiatku diskusie o podobe tohto zákona sa začali v regiónoch prirodzene formovať štruktúry, ktoré tento zákon navrhuje a zavádza (napríklad klaster Liptov, klaster Turiec, klaster Orava). Zákon zakotvuje motivačný systém postavený na kofinancovaní výnosu organizácií turizmu z členských príspevkov od obcí, samosprávnych krajov a od podnikateľských subjektov, ako aj zo strany štátu v pomere 1:1.

Slovenský turizmus čaká v najbližších rokoch veľa nových úloh, ktoré by mali prispieť k zníženiu negatívnych dôsledkov finančnej a hospodárskej krízy na naše podniky. Niektoré z nich uvádzam len heslovite:

- dobudovanie satelitného účtu turizmu na reálnejšie vykazovanie jeho podielu na hrubom domácom produkte,
- dokončenie zonácie chránených území a riešenie obmedzení rozvoja turizmu v nich tak, aby slovenská príroda mohla byť v rámci stanovených zásad prezentovaná a využívaná na rekreáciu, oddych a športovanie,
- podpora investičných zámerov v turizme, aby sa zastavilo neúnosné chátranie mnohých historických a kultúrnych objektov, vhodných na využitie v turizme,
- trvalý rozvoj národného projektu Podpora propagácie Slovenska ako destinácie cestovného ruchu doma i v zahraničí,
- oživenie veľkého potenciálu vidieckeho turizmu, v rámci neho osobitne agroturizmu,
- využitie prostriedkov z európskych štrukturálnych fondov v rámci výziev Operačného programu – Konkurencie-

schopnosť a hospodársky rast: Prioritná os – cestovný ruch,
- využívanie zákona o investičnej pomoci č. 561/2007 - pridelenie finančných zdrojov zo štátneho rozpočtu na roky 2010 - 2013,
- vybudovanie regionálnych organizácií na riadenie manažmentu cieľového miesta,
- stanovenie jednotných noriem na bezbariérový turizmus pre hendikepovaných klientov úpravou niektorých zákonov a vyhlášok,
- vyriešenie legislatívnych predpokladov pre sezónne zamestnávanie pracovníkov v podnikoch turizmu aj z krajín mimo eurozóny,
- zavedenie podmienok pre systematický výskum turizmu a kvalitnejšiu štatistiku,
- ustavičné hľadanie možností na tvorbu a ponuku nových produktov, ktoré sú atraktívne a na trhu žiadané,
- zavedenie národných štandardov kvality, ktoré zvýšia kvalitu práce a služieb,
- v novom volebnom období zriadenie osobitného Výboru NR SR pre turizmus.

Cestovať a dovolenkovať sa určite bude aj naďalej, ale podnikatelia, štátna správa i samospráva musia urobiť ešte veľa pre to, aby sme v tvrdej konkurencii na trhu obstáli čo najlepšie. Po kríze určite príde znovuoživenie a ten, kto bude na nové podmienky najlepšie pripravený, bude najúspešnejší. Nadchádzajúca zimná turistická sezóna je už predo dvermi. Prvé signály z podnikateľského prostredia hovoria, že návštevníci našich hôr môžu očakávať nižšie ceny ako tomu bolo pred rokom a verme, že aj kvalitnejšie služby. To by mohlo prilákať viac hostí, plnšie svahy, lepšie vyťažené osobné horské dopravné zariadenia, plné reštaurácie, penzióny a hotely. Budúca zima by teda mohla znamenať začiatok obratu k pozitívnemu vývoju v slovenskom turizme.

Gabriel Kuliffay,
generálny riaditeľ sekcie turizmu,
Ministerstvo hospodárstva SR

ZUSAMMENFASSUNG

Der Generaldirektor der Tourismusabteilung des Wirtschaftsministeriums der Slowakischen Republik, Dipl. Ing. Gabriel Kuliffay, äußert sich zu den Auswirkungen der Wirtschaftskrise auf den slowakischen Tourismus und zu den Regierungsmaßnahmen zu ihrer Verminderung.

SUMMARY

Dipl. Eng. Gabriel Kuliffay, the director general of the tourism department of the Ministry of Economy of the Slovak Republic, comments on impacts of the economy crisis on the Slovak-tourism and on government measures for their reduction.

Náš hosť

Témou odborného seminára na 38. Dňoch lanoviek a lyžiarskych vlekov bola otázka, či súčasná ekonomická kríza je aj krízou cestovného ruchu na Slovensku. Doc. Ing. JANA KUČEROVÁ, PhD. z Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici predniesla na seminári referát a podelila sa v ňom o svoje názory na túto otázku. Obsahom jej vystúpenia bolo veľa zaujímavých postrehov a názorov na úroveň cestovného ruchu na Slovensku, na dopady ekonomickej krízy na lyžiarske strediská a veľa podnetov na hľadanie východísk z danej situácie. S cieľom oboznámiť našich čitateľov s jej názormi, požiadali sme Janu Kučerovú o rozhovor.

■ Vo svojom vystúpení na odbornom seminári ste sa na súčasný stav v cestovnom ruchu na Slovensku pozreli z niekoľkých hľadísk. Prvým bolo porovnanie zámerov slovenskej vlády vyjadrených v dokumente Ministerstva hospodárstva SR o tom, že rozvoj cestovného ruchu je jednou z priorít vlády, so súčasnou reálnou situáciou. V čom vidíte najväčšie nedostatky?

Cestovný ruch sa už dlhodobo uvádza v programových dokumentoch vlád ako priorita. Situácia sa však po voľbách mení a väčšina vlád, a to nie je len prípad Slovenska, na svoje predvolebné sľuby zabúda. V prípade Slovenska ide najmä o doposiaľ nedoriešenú otázku organizačného usporiadania cestovného ruchu, od národnej po regionálnu úroveň. V súčasnosti sa síce pripravuje Zákon o cestovnom ruchu, ktorý by mal tieto vzťahy riešiť, jeho prijatie bude však zrejme problematické aj vzhľadom na problémy v príjmovej časti rozpočtov miest a obcí. Tento zákon mal byť prijatý už v období, keď sa na Slovensku konala reforma štátnej správy.

Európa sa na trhu cestovného ruchu stáva Európou regiónov cestovného ruchu s jasne definovanými regionálnymi organizáciami destinačného manažmentu a jasne definovaným systémom ich financovania. Na Slovensku pôsobia regionálne združenia cestovného ruchu, ktoré vznikajú na základe entuziazmu ľudí, ale keď entuziazmus, resp. možnosť získať nejaký grant skončí, skončí sa aj činnosť združenia. Táto situácia je z dlhodobého hľadiska neudržateľná. Problémom je aj nejasne a vo všeobecnej rovine formulovaná politika cestovného ruchu v SR a skutočnosť, že vedenie organizácií zodpovedných za marketing Slovenska ako cieľovej krajiny je obsadzované na základe politických nominácií. Pritom ide o profesionálnu prácu, ktorá si vyžaduje vysokú úroveň odbornosti. Návštevníka Slovenska v zásade nezaujíma, kto je momentálne pri moci, zaujíma ho, aké informácie dostane a ako sa Slovensko prezentuje ako cieľové miesto cestovného ruchu, aký produkt ponúka a aký zážitok môže očakávať z návštevy Slovenska. Problémom sú aj nízke mzdy v hotelierstve a pohostinstve, ktoré sú o 30 % nižšie ako v ČR, pričom sa očakáva, že zamestnanci tohto odvetvia budú aktívne ovládať cudzie jazyky a budú mať profesionálny prístup k hosťom. V cestovnom ruchu na Slovensku sa dlhodobo prejavuje nekoncepčný prístup.

Foto: M. Grešo

■ *Doc. Ing. Jana Kučerová, PhD.*

■ Ste renomovanou odborníčkou v cestovnom ruchu, precestovali ste veľa krajín, pri svojom pôsobení na fakulte sa stretávate s mnohými zahraničnými kapacitami z oblasti turizmu, môžete teda porovnávať úroveň cestovného ruchu u nás a v zahraničí. Prečo podľa vás Slovensko, hoci má všetky predpoklady pre rozvoj tohto odvetvia, dosahuje v porovnaní s okolitými krajinami (Maďarsko, Česko, Poľsko) najnižšie príjmy z cestovného ruchu?

Odpoveď je v zásade jednoduchá. Sme spomedzi uvedených krajín najmenšia krajina z hľadiska počtu obyvateľov a aj

rozlohy, takže jednoduché porovnávanie len na základe výšky príjmov z cestovného ruchu nie je objektívne. Na druhej strane tieto krajiny sú pre Slovensko dlhodobo najvýznamnejšie vysielajúce krajiny a dlhodobá závislosť Slovenska od týchto štátov sa negatívne prejavila v súčasnosti v čase krízy a v dôsledku poklesu kurzu národných mien týchto krajín a vstupom Slovenska do eurozóny.

Aj v tomto prípade sa prejavuje neprofesionalita marketingu Slovenska. Veď o tom, že sa uchádzame o vstup do eurozóny, vieme už niekoľko rokov. Prečo sa marketing krajiny už pred rokom 2009 neorientoval na kampaň typu: Už aj na Slovensku budete platiť eurom? Chýba jasná marketingová stratégia cestovného ruchu na Slovensku. Z pohľadu súkromného sektora je to už tradičná neochota k spolupráci. Tá by sa mala prejaviť v tvorbe regionálnych produktov cestovného ruchu, spoločnej značky, propagácii a pod. Všetky tieto aktivity sa dajú rozvíjať len na základe partnerstva súkromného a verejného sektora tak, ako je to bežné v ostatných krajinách EÚ.

■ Vráťme sa k otázke, či súčasná ekonomická kríza je aj krízou cestovného ruchu na Slovensku. Domnievate sa, že iba kríza mala skutočne taký nepriaznivý vplyv na výsledky lyžiarskych stredísk v uplynulej zimnej sezóne, ako sa o tom hovorí?

Odpoveď nie je jednoduchá. Ide o pôsobenie viacerých faktorov v relatívne krátkom čase. Je to najmä dlhodobo neriešené organizačné usporiadanie cestovného ruchu v SR, dlhodobú závislosť slovenského cestovného ruchu od okolitých štátov, nedocenenie významu domáceho cestovného ruchu, pričom, ako to dokazujú štatistické údaje, práve Slováci v čase krízy zachraňujú slovenský cestovný ruch. Výsledky lyžiarskych stredísk v uplynulej sezóne dokazujú, že práve malé strediská lokalizované v blízkosti väčších miest nezaznamenali vysoký pokles tržieb. Tieto strediská skvalitňujú možnosti trávenia voľného času pre miestnych obyvateľov a prispôsobujú tomu aj cenovú politiku.

■ A čo zavedenie eura? Bolo výhodou alebo negatívom pre oblasť turizmu?

Vplyv zavedenia eura má viaceré dôsledky. V kombinácii s krízou sme na Slovensku nezaznamenali výrazný rast cien, s výnimkou služieb wellness a služieb pohostinských zariadení. V dôsledku poklesu kurzu národných mien okolitých krajín sa Slovensko stalo relatívne drahšie pre návštevníkov z ČR, Poľska a Maďarska. Euro súčasne prispieva k ľahšej orientácii Slovákov na európskom trhu cestovného ruchu a rovnako aj k jednoduchšiemu porovnávaniu cenovej hladiny služieb pre návštevníkov z krajín eurozóny. Táto cenová transparentnosť zvyšuje úroveň konkurencie na trhu cestovného ruchu. Pritom si treba uvedomiť, že účastníci cestovného ruchu čoraz výraznejšie vnímajú vzťah medzi hodnotou a cenou. Nejde o to, či niečo stojí 10 eur alebo menej, ale čo za túto cenu účastník dostane. Treba zvažovať, či Slovensko môže byť z hľadiska lyžiarskych športov a služieb konkurenciou pre Alpy alebo Dolomity. Už vzhľadom na rozlohu a charakter prírodných zdrojov a aj na nadmorskú výšku nemôže byť Slovensko významným konkurentom pre Rakúsko, Švajčiarsko, resp. Taliansko a Francúzsko. To si treba uvedomiť.

■ Spomínali ste cenovú politiku u nás a vzťah hodnoty ponúkaného produktu v strediskách a ceny.

Vzhľadom na vyššie uvedenú cenovú transparentnosť po zavedení eura treba prispôsobiť aj cenovú politiku lyžiarskych stredísk. Dnes už v ponuke nájdete vianočné pobyty v Dolomitoch na rok 2009. Za vianočný pobyt v Dolomitoch 2009 za 6 – 7 nocí, (ubytovanie pri lyžiarskych tratiach, skipas, sauna, vírivka, stolný tenis) zaplatíte od 360 do 420 eur/osoba. Otázkou zostáva, čo dostane účastník cestovného ruchu počas vianočného pobytu na Slovensku za 360 eur? Bude musieť platiť aj za čas, kedy je vlek nefunkčný? Aká je kapacita našich zjazdoviek? Musí sa lyžiar obávať, že podchvíľou sa s niekým na zjazdovke zrazí? To je hodnota za peniaze. Viaceré malé lyžiarske strediská na Slovensku sa už v minulej zimnej sezóne vrátili k systému bodových lístkov, kedy má účastník pocit, že zaplatil len za to, čo skutočne využil. Východiskom pre lyžiarske strediská je profesionálny marketing, tvorba balíkov služieb a ich predaj na základe on-line rezervačných systémov, jednoduchšia orientácia v cenách služieb OHDZ, uplatňovanie nástrojov priameho marketingu a posilnenie živého vysielania zo stredísk prostredníctvom webových kamier a zabezpečenie vysielania prostredníctvom televíznych staníc na Slovensku a v zahraničí.

■ Na záver vystúpenia na odbornom seminári ste vyslovili myšlienku, že v úrovni lyžovania nemôžeme konkurovať Alpám. To, čo môžeme urobiť, je spoločne sa zamyslieť. Všetci z oblasti cestovného ruchu, počnúc vládou, zainteresovanými ministerstvami, regionálnymi orgánmi až po podnikateľské subjekty – všetci spoločne sa musíme dohodnúť na tom, čo vlastne v cestovnom ruchu chceme dosiahnuť a potom urobiť čo treba. Myslíte si, že sa tak skutočne v dohľadnom čase stane?

Je to ideálna predstava, ale iné východisko nevidím. Všetky profesijné zväzy a aktívne regionálne združenia by sa mali snažiť spoločne formulovať politiku cestovného ruchu v SR a dohodnúť sa, akým smerom sa má cestovný ruch na Slovensku uberať. Nemôžeme podporovať v najbližších rokoch všetky formy a druhy cestovného ruchu, pre ktoré má Slovensko potenciál, tak ako sa to konštatuje v Národnej stratégii rozvoja cestovného ruchu na Slovensku v rokoch 2007 – 2013. Každá stratégia je o jasne definovaných prioritách. Túto skutočnosť prijatý vládny dokument nerešpektuje. Zmenou používania pojmov, a to z cestovného ruchu na turizmus sa problémy nevyriešia. Hľadaniu východísk bráni všeobecne známa neochota k spolupráci. Na druhej strane som presvedčená, že súčasná kríza donúti súkromný, a dúfam, že aj verejný sektor k spolupráci pri riešení otázok ďalšieho rozvoja cestovného ruchu na Slovensku. Menej politikárčenia a viac profesionalizmu by si slovenský cestovný ruch určite zaslúžil.

Ďakujeme Doc. Ing. Jane Kučerovej, PhD. za rozhovor. Verme spoločne, že mnohé jej cenné myšlienky a podnety nájdu konečne úrodnú pôdu.

ZUSAMMENFASSUNG

Ein Gespräch mit der bekannten Fachfrau im Tourismusbereich, Doz. Dipl.-Ing. Jana Kučerová, PhD, aus der Wirtschaftsfakultät der Universität in Banská Bystrica über das gegenwärtige Niveau des Tourismus in der Slowakei.

SUMMARY

An interview with the well-known expert on tourism Doc. Dipl. Eng. Jana Kučerová, PhD from the Faculty of Economics of the University in Banská Bystrica about the contemporary level of tourism in Slovakia.

Z činnosti združenia

Z rokovania predstavenstva a dozornej rady

Otvoreniu 38. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov a 12. medzinárodnej výstavy Interlavex 2009 na Podbanskom predchádzalo zasadnutie predstavenstva a dozornej rady ZZ LAVEX, ktoré sa uskutočnilo v hoteli Permon 12. októbra 2009.

Vzhľadom na neúčasť predsedu predstavenstva Jána Gavaliera, rokovanie otvoril a viedol podpredseda predstavenstva Dušan Mikloš, ktorý privítal všetkých členov a hosťa – zástupcu sekcie cestovného ruchu MH SR Michala Ševčíka. Po schválení programu rokovania vykonal riaditeľ združenia kontrolu plnenia uznesení, kde o. i. konštatoval:

1. K uzneseniu č. 3/2/2002 podrobne informoval o stave prác na pripravovanom zákone o dráhach, predovšetkým o príprave vyhlášky o odbornej zdravotnej a psychologickej spôsobilosti pracovníkov dráh, ako aj o vyhláške o stavebnom a technickom poriadku dráh, ku ktorým pracovná komisia združenia zasielala návrhy a pripomienky.

2. K uzneseniu č. 2/4/2007 riaditeľ ZZ LAVEX uviedol, že po neúspešných pokusoch riešiť problematiku zníženia distribučných poplatkov za rezervovaný výkon pre lyžiarske strediská cestou Ministerstva hospodárstva SR, sa združenie obrátilo listom na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, v ktorom žiadalo o posúdenie návrhov na riešenie systému predaja a distribúcie objednávaných výkonov elektrickej energie. Výsledkom tejto snahy však bolo len usmernenie zo strany ÚRSO na výnos úradu z 10. júna 2009 č. 2/2009, ktorým sa ustanovuje regulácia cien v elektroenergetike.

3. K uzneseniu č. 1/3/2009, týkajúceho sa preverenia možnosti získania finančného príspevku z Ministerstva hospodárstva SR v rámci operačného programu na podporu podnikania na účely financovania práce v medzinárodnej organizácii OITAF, Miroslav Grešo uviedol, že táto otázka sa prerokuje pri najbližšej návšteve MH SR.

Ostatné uznesenia boli splnené.

V ďalšom bode rokovania riaditeľ združenia podrobne zhodnotil organizačno-technickú prípravu nastávajúcich Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov a výstavy horskej techniky Interlavex. Uviedol, že vzhľadom na ekonomickú krízu a hospodársku situáciu boli prípravy na podujatie náročnejšie ako v predchádzajúcich ročníkoch. Aj napriek počiatočným neúspechom sa však podarilo výstavné priestory v predpokladanom rozsahu naplniť, hoci samotných exponátov bude o niečo menej ako v predchádzajúcich rokoch. Taktiež sa podarilo zlepšiť úroveň výstavných priestorov, ktoré na základe výberu realizoval nový dodávateľ.

K zabezpečeniu priebehu Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov konštatoval, že program jednotlivých podujatí – valného zhromaždenia, odborného seminára a tlačovej konferencie je zo strany prednášateľov a moderátorov zabezpečený v zmysle schváleného programu, avšak účasť na podujatí ospravedlnili niektorí oficiálni hostia – predseda ZMOS-u a generálny riaditeľ sekcie cestovného ruchu MH SR. Súčasne vyslovil presvedčenie, že jednotlivých podujatí sa zúčastní dostatočný počet návštevníkov aj napriek skutočnosti, že to počet prihlášok k termínu uzávierky nenaznačoval.

Člen predstavenstva Pavol Skovajsa predstavil myšlienku vytvorenia spoločného skipasu v rámci Slovenska, pričom sa postupne vyjadrili jednotliví členovia predstavenstva. Účastníci rokovania diskutovali aj o dôležitosti združenia vo vzťahu k svojim členom pri tvorbe a uplatňovaní legislatívy, technických noriem, vzdelávacej činnosti a v otázkach bezpečnosti prevádzky zariadení osobnej lanovej dopravy, z čoho treba vychádzať aj pri prezentácii ZZ LAVEX pred médiami na tlačovej konferencii.

Podpredseda predstavenstva Dušan Mikloš poďakoval všetkým za aktívnu účasť a zasadnutie ukončil.

M. G.

Periodické kvalifikačné skúšky náčelníkov lanoviek a ich zástupcov

Zvyšujúce sa nároky na prevádzkovateľov zariadení osobnej lanovej dopravy, ktoré vyplývajú z meniacej sa a pribúdajúcej legislatívy, si vyžaduje aj neprestajné zvyšovanie nárokov na odbornú úroveň obsluhujúceho personálu lanových dráh. Patria sem aj náčelníci lanoviek a ich zástupcovia.

Sú tomu už dva roky, čo sme sa stretli pri obdobných skúškach s náčelníkmi lanoviek, ktoré sa konali 11. – 13. 9. 2007. Tohtoročné školenie a skúšky sme realizovali v lyžiarskom stredisku Jasná, Nízke Tatry, Demänovská dolina 29. 9. – 30. 9. a 1. 10. 2009. Samozrejme, už v prípravnom období sme tento termín konzultovali s pracovníkmi Úradu pre reguláciu železničnej dopravy, Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a s ďalšími zainteresovanými. Až po ich odsúhlasení sme termín schválili a domnievam sa, že sme urobili dobre.

Ako už býva dobrým zvykom, v prvý deň školenia boli do programu zaradené prednášky, ktoré sa zaoberali doteraz platnou legislatívou. Zámerne sme však do programu zaradili aj pripravované legislatívne predpisy, najmä nový Zákon o dráhach a Zákon o doprave na dráhach, ktoré vstúpia do platnosti 1. 1. 2010.

Pre nás je veľmi dôležité, aby súčasne s nimi vstúpili do platnosti aj vykonávacie vyhlášky.

Keď sa pozrieme do minulosti, doteraz platný zákon o dráhach č. 164/96 Z. z. bol prijatý v roku 1996 a doposiaľ ešte neboli k nemu vydané všetky príslušné vykonávacie vyhlášky.

Prijatím nových zákonov sa rušia okrem iného aj doposiaľ platné legislatívne nariadenia. Uvediem aspoň niektoré:

- Pravidlá technickej prevádzky (PTPL), mimochodom, doteraz veľmi dobré pravidlá prevádzkovania lanoviek, sú nadčasové, veď platia od roku 1978;
- Vestník dopravy č. 16/74 Zb., lehoty kontrolných a revíznych skúšok;
- Úprava Federálneho ministerstva dopravy č. 33/78 Zb., odborná spôsobilosť v elektrotechnike a ďalšie predpisy.

Z uvedeného vyplýva, že v blízkom období nás čakajú veľké zmeny, ktorým sa budeme musieť prispôsobovať.

Aj z týchto dôvodov sme do programu školenia zahrnuli prednášky zaoberajúce sa doposiaľ platnou legislatívou. Avšak najväčšiu pozornosť sme venovali prednáškam, ktoré sa zaoberali najmä novými zákonmi a predpismi, ktoré zásadným spôsobom menia doteraz používané pravidlá pri prevádzkovaní lanoviek. Keďže v poslednom období vzrástol počet prevádzkovateľov nových lanoviek, na tohtoročnom školení sa zúčastnilo 63 náčelníkov a ich zástupcov takmer zo všetkých stredísk, ktoré prevádzkujú lanové dráhy. Aby skúšky prebehli bez časového stresu a na požadovanej kvalitatívnej úrovni, museli sme vytvoriť tri skúšobné komisie.

Školenie sa uskutočnilo v najväčšom lyžiarskom stredisku na Slovensku, preto sme využili túto príležitosť a do programu školenia sme zahrnuli aj návštevu staveniska novej osemmiestnej kabín-

■ *Účastníci školenia a skúšok náčelníkov lanových dráh*

kovej lanovky, ktorá nahradí starú 25-ročnú štvormiestnu kabínkovú lanovku, medzi lyžiarmi nazývanú vajíčko. Nová lanovka bude mať o niečo dlhšiu trať a čo je unikátom, bude križovať miestnu komunikáciu, ktorá je prekrytá cestným tunelom, nad ktorým je zjazdová lyžiarska trať. Šťastie, že nám ako-tak prialo počasie, okrem silného vetra, ktorý nám však znemožnil jazdu lanovkou na Lukovú.

Prečo práve na Lukovú? Nuž, niektorí z účastníkov tam ešte nikdy neboli, preto je veľká škoda, že nám poveternostné podmienky návštevu Lukovej nedovolili. Druhý deň školenia účastníci dostali skúšobné písomné testy, ktoré boli oproti testom z roku 2007 pozmenené, pretože reagovali už na nové legislatívne predpisy, ktoré v poslených dvoch rokoch vstúpili do platnosti. Po vyhodnotení skúšobných písomných testov boli účastníci rovnomerne rozdelení k jednotlivým skúšobným komisiám, ktoré pracovali bez akéhokoľvek zdržania nepretržite oba dni. Ukázalo sa, že riešenie s vytvorením troch skúšobných komisií bolo veľmi dobré. Aj počas tretieho dňa školenia komisie pokračovali vo svojej práci a pozorne načúvali odpovediam účastníkov.

Keďže v rekreačnom zariadení, kde školenie prebiehalo, je aj wellness-centrum, niektorí účastníci to využili a centrum osobne navštívili. Pri podobných akciách nebýva núdza ani o osobné odovzdávanie a výmenu skúseností z prevádzky lyžiarskych stredísk a lanoviek. Bolo to tak aj v tomto prípade.

Pri celkovom vyhodnotení písomných testov a ústnych skúšok členovia skúšobných komisií konštatovali, že všetci prítomní preukázali potrebné vedomosti a sú odborne spôsobilí vykonávať funkciu náčelník lanovky, resp. zástupca náčelníka.

Pre skvalitnenie výučby a vzdelávania a zjednodušenia prípravy na školenie a skúšky ZZ LAVEX každoročne inovuje a záujemcom odovzdáva aktualizované strojné a elektro príručky, kde je výber základných platných zákonov, nariadení a noriem, týkajúcich sa prevádzky lanoviek. Vzhľadom na to, že v budúcnosti budú stále pribúdať nové lanovky, a tým aj noví prevádzkovatelia, aj všetky školenia musíme prispôsobovať danej situácii.

ZZ LAVEX ako oprávnená osoba bude pokračovať vo všetkých formách vzdelávania pre maximálne uspokojenie potrieb členských i nečlenských organizácií.

Myslíme si, že aj tieto školenia prispievajú k ďalšiemu budovaniu, rozvoju a skvalitňovaniu služieb v lanovej doprave na Slovensku pre zabezpečenie ešte väčšej spokojnosti návštevníkov našich stredísk.

Čo dodať na záver? V prvom rade patrí poďakovanie prednášateľom, prednášky ktorých boli podané na vysokej odbornej úrovni, ako aj ostatným zainteresovaným za ich aktívny a zodpovedný prístup. Veď, napokon, aj samotní účastníci konštatovali, že školenie splnilo svoj účel a význam, stalo sa tak jednoznačným prínosom pre našu ďalšiu spoločnú prácu.

Ivan Dzúrik

Rokovanie vlády a rozvoj turizmu

Na výjazdovom rokovaní vlády SR , ktoré sa konalo 25. novembra 2009 v Poprade, sa členovia vlády, okrem iných dôležitých aktuálnych otázok, zaoberali aj rozvojom cestovného ruchu, pre ktorý vyčlenili celkom 8,6 milióna eur (259 miliónov Sk) a určili ich pre štrnásť projektov. Napríklad na modernizáciu športového areálu na Štrbskom Plese je to čiastka 2,9 mil. eur (87 miliónov Sk), ďalšie prostriedky sú určené na cyklotrasy v Tatrách. Keďže ďalší rozvoj služieb vo Vysokých Tatrách brzdia systémové nedostatky, akou je chýbajúca zonácia, a s tým súvisiaci územný plán mesta Vysoké Tatry, vláda na svojom zasadnutí stanovila aj termín, dokedy musí byť zonácia pripravená. Z ďalších projektov je to napríklad rozšírenie prevádzky Múzea kysuckej dediny vo Vychylovke, ktorá dostane čiastku 490 tisíc eur, 340 tisíc eur pôjde na beskydsko-javorinskú lyžiarsku bežeckú magistrálu. Z ďalších projektov sú to napríklad obnova hradu Ľubovňa, drevené kostolíky v karpatskom oblúku a pod.

Podbanské, hotel Permon 13. – 15. 10. 2009

XII. ročník medzinárodnej výstavy Interlavex

Pred dvoma rokmi sme hodnotiaci článok o priebehu medzinárodnej výstavy horskej techniky Interlavex 2007 začínali slovami: Slnkom zaliaty symbol Slovenska, Kriváň, radostne vítal účastníkov 36. Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov a 11. medzinárodnej výstavy Interlavex 2007. V tomto roku nás však privítal trinásty október nečakaným počasím - celé tri dni husto padajúci sneh, spadnuté stromy na niektorých príjazdových cestách. Problémy mali aj vodiči s letnými pneumatikami. A, navyše, nesmieme zabudnúť na vplyv svetovej ekonomickej krízy a krízy cestovného ruchu na Slovensku.

Napriek všetkým nepriaznivým okolnostiam však smelo môžeme povedať, že podujatie bolo úspešné. Na výstave Interlavex sa so svojimi produktmi v celej šírke zariadení pre zimný cestovný ruch predstavilo 52 zahraničných a domácich vystavovateľov.

Keďže viacerí vystavovatelia zastupovali aj ďalších výrobcov a ich produkty, možno povedať, že priamo či v zastúpení sa prezentovalo viac ako 60 firiem. Okrem Slovenska na výstave boli zastúpené firmy z ôsmich krajín (Česko, Francúzsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Švédsko a Taliansko).

Medzinárodná výstava Interlavex je vždy spojená s tradičnými Dňami lanoviek a lyžiarskych vlekov, z ktorých vyšiel aj podnet na usporadúvanie výstav. V tomto roku to už bol 38. ročník, v rámci ktorého sa uskutočnilo viacero podujatí, predovšetkým zasadanie valného zhromaždenia členských organizácií, odborný seminár na aktuálnu tému, tlačová beseda a slávnostné otvorenie medzinárodnej výstavy.

Hodnotenie činnosti združenia

Na zasadnutí valného zhromaždenia sa vždy zhodnotí práca združenia za uplynulý rok. Aj tohtoročné rokovanie zástupcov členských organizácií poznačil tieň krízy. Predseda združenia Ing. Ján Gavalier po otvorení zasadnutia a privítaní zástupcov členských organizácií a hostí poukázal na nie veľmi priaznivé výsledky uplynulej zimnej sezóny, ktoré odzrkadľovali výrazný pokles tržieb vo väčšine lyžiarskych stredísk na Slovensku, ako aj na príčiny, ktoré sa na tom podieľali. Informoval o krokoch profesijných zväzov pôsobiacich v cestovnom ruchu na Slovensku v ich spoločnom postupe pri vypracovaní návrhu opatrení na podporu rozvoja cestovného ruchu aj s ohľadom na riešenie, ktoré predložili Ministerstvu hospodárstva SR. (Poznámka – celé znenie návrhu opatrení sme zverejnili v č. 3/2009 str. 3 – 4.) Žiaľ, napriek stretnutiu na MH SR za účasti ministra, štátneho tajomníka, generálneho riaditeľa sekcie cestovného ruchu a zástupcov profesijných organizácií, na ktorom sa všetky body návrhu prerokovali, nemožno konštatovať, že by sa riešenie tejto problematiky nejako výraznejšie pohlo. Profesijné zväzy sú však odhodlané tieto požiadavky ďalej presadzovať.

Foto: P. Lovás

■ *Nečakaná nádielka snehu počas výstavy Interlavex 2009*

Ocenenie za záslužnú prácu

Po voľbe pracovného predstavenstva, komisií a kontrole plnenia uznesení z predchádzajúceho valného zhromaždenia, nastala sviatočná chvíľa – tradičné odovzdanie ocenení zaslúžilým pracovníkom, ktorí dlhodobo pracujú v oblasti lanoviek a lyžiarskych vlekov a výrazným spôsobom sa podieľali na výstavbe, prevádzke či iných činnostiach súvisiacich s lanovou dopravou a prevádzkou lyžiarskych stredísk.

Jednotlivých ocenených pracovníkov predstavil riaditeľ združenia Ing. Miroslav Grešo.

Zlatý odznak za rozvoj lanovej dopravy na Slovensku získali

Štefan Slezák, Lyžiarske stredisko Dedinky – Geravy. Vyznamenanie sa mu udeľuje pri príležitosti 62 rokov a odchodu do dôchodku. Celý jeho profesionálny život je spojený so sedačkovou lanovkou na Dedinkách, ktorú v rokoch 1968 až 1970 pomáhal stavať a na ktorej odpracoval takmer 40 rokov. Prešiel všetkými funkciami – od staničného pracovníka, strojného údržbára, strojníka, zástupcu náčelníka a v posledných 6 rokoch zastával aj funkciu náčelníka lanovej dráhy. Bol pri všetkých rozhodujúcich aktivitách rozvoja, výstavby, modernizácie a prevádzky strediska Dedinky. Aj jeho pričinením, najmä pri údržbe a opravách, je táto lanová dráha ešte stále prevádzkyschopná. Táto lanovka je poslednou nerekonštruovanou lanovou dráhou výrobcu Transporta na Slovensku a možno povedať, že je aj najstaršou prevádzkovanou lanovkou na Slovensku.

Ing. Daniel Debnár, Lyžiarske stredisko Závažná Poruba – Opalisko. Vyznamenanie sa odovzdáva pri životnom jubileu 60 rokov. Od roku 1977 pracuje D. Debnár v oblasti lyžovania a športu v Závažnej Porube ako dobrovoľný funkcionár najskôr v TJ Pokrok Závažná Poruba, neskôr v Lyžiarskom klube Opalisko – Závažná Poruba. Súčasne od r. 1983 pôsobil aj ako tréner žiakov v alpských disciplínach. Pritom sa aktívne podieľal na budovaní lyžiarskeho strediska, výstavbe lyžiarskych vlekov, objektov pre lyžiarov a pri výstavbe osvetlenia zjazdovky. Po stagnácii telovýchov-

Foto: M. Grešo

■ *Vyznamenaní dlhoroční pracovníci lanoviek a vlekov*

nej jednoty a jej rozdelení na samostatné športové kluby v r. 1994 zostal pracovať v lyžiarskom klube a v r. 1996 bol jedným zo zakladateľov spoločnosti Opalisko, s. r. o., ktorá stredisko významne rekonštruovala a modernizovala. Zabezpečoval výstavbu kompletného zasnežovacieho systému, výstavbu lyžiarskych vlekov, rozšírenie a výstavbu zjazdoviek. V rokoch 2005 - 2006 sa aktívne zúčastňoval na výstavbe sedačkovej lanovky. V súčasnosti je stále aktívny, stará sa o prevádzku celého strediska vo funkcii vedúceho strediska a náčelníka lanovej dráhy.

Jozef Vašarhely, Lyžiarske stredisko Chopok-sever. Vyznamenanie sa udeľuje pri príležitosti životného jubilea 60 rokov. Jožko Vašarhely patrí v Jasnej k služobne najstarším pracovníkom obsluhy na lanových dráhach Chopok-sever. Do Jasnej prišiel po skončení školy už v r. 1970 a odpracoval tu 2 roky. Po práci na Elektrárni Liptovská Mara sa v r. 1980 opäť vrátil do Jasnej, kde nastúpil k vtedajšiemu prevádzkovateľovi strediska Interhotel Ružomberok vo funkcii elektroúdržbár lanových dráh Roll I. a II. Koliesko – Luková a Luková – Chopok. Tu sa podieľal na rekonštrukcii traťového zabezpečovacieho zariadenia lanových dráh typu Roll, ako aj na rekonštrukcii elektrického zariadenia prvého úseku lanovej dráhy Koliesko –Luková. Rovnako bol aj pri výstavbe novej 4-miestnej sedačkovej lanovky Tatrapoma Koliesko – Luková, kde pracuje dodnes ako elektroúdržbár a strojník lanovej dráhy.

Dušan Griger, Lyžiarske stredisko Tatranská Lomnica. Vyznamenanie sa udeľuje pri príležitosti životného jubilea 60 rokov. Dušan Griger je dlhoročný náčelník kabínkovej lanovej dráhy Tatranská Lomnica – Štart a Štart – Skalnaté Pleso, ktorú možno pokladať za najvyťaženejšiu lanovku na Slovensku. Ide o známu osobnosť, ktorá na tatranských lanových dráhach pracuje už 40 rokov. Dlhoročnou praxou na lanovkách patrí medzi služobne najstarších pracovníkov Tatranských lanových dráh. Lanovkársku problematiku má zvládnutú ako málokto na Slovensku. S lanovkami je spätý od mlada, veď hneď po ukončení strednej školy v r. 1970 nastúpil do Rušňového depa Poprad, pod ktoré v minulosti patrili aj tatranské lanovky. Začínal na visutej lanovej dráhe ako dielenský pracovník. Prešiel funkciami staničného pracovníka, strojníka, technika, zástupcu náčelníka až po funkciu náčelníka, ktorú vykonáva od r. 1989. Dlhé roky odpracoval na pôvodnej kabínkovej lanovke, ktorú v rokoch 1994 –1995 nahradila nová kabínová lanová dráha od firmy Girak, pri výstavbe ktorej bol šéfom demontáže starej lanovky a šéfom montáže novej. Na zabezpečovaní výstavby a uvedení do prevádzky tejto lanovky sa výrazne podieľal, pričom získal nové technické skúsenosti a odborné znalosti, ktoré uplatňuje pri prevádzke a údržbe zariadenia dodnes.

Ing. Ján Štetka, Lyžiarske stredisko Chopok - sever. Vyznamenanie sa udeľuje pri príležitosti životného jubilea 50 rokov. S lanovou dopravou je Janko Štetka spojený od roku 1983, keď po ukončení štúdia na vysokej škole nastúpil do vtedajšieho PCR Javorina v Liptovskom Mikuláši, ktorý prevádzkoval lanové dráhy a lyžiarske vleky vo viacerých lyžiarskych strediskách na Slovensku. Začínal vo funkcii technika, neskôr revízneho technika strojných zariadení lanových dráh a od roku 1987 zastával funkciu vedúceho prevádzky lanových dráh. Bol jedným zo zakladajúcich členov a. s. Jasná – Nízke Tatry, pôsobil v štatutárnych orgánoch tejto spoločnosti a od r. 1997 pôsobí vo funkcii riaditeľa lanových dráh v lyžiarskom stredisku. Bol pri všetkých investičných aktivitách výstavby a modernizácie strediska na oboch stranách Chopku, v rámci ktorej sa od r. 1983 postavilo napr. 7 lanových dráh, niekoľko lyžiarskych vlekov, bolo vybudované technické zasnežovanie vrátane záchytného jazierka vody pre zasnežovanie, vybudoval sa automatický lístkový systém. Rovnako sa podieľal aj pri zabezpečovaní výstavby hotela Grand.

Ladislav Cisárik, Lyžiarske stredisko Valčianska Dolina. Aj Ladislavovi Cisárikovi sa vyznamenanie udeľuje pri príležitosti životného jubilea 50 rokov. V oblasti zariadení osobnej lanovej dopravy pracuje od r. 1981, pričom začínal ako obsluha lyžiarskych vlekov v lyžiarskom stredisku Martinské hole, kde od júna 1996 bol poverený funkciou vedúceho lyžiarskeho strediska, podieľal sa tu na výstavbe infraštruktúry a modernizácii dopravných zariadení. V r. 2001 odišiel budovať stredisko cestovného ruchu Snowland do Valčianskej doliny, prakticky na zelenej lúke. Postupne tu boli vybudované zjazdovky s technickým zasnežovaním a osvetlením, lyžiarske vleky, lanová dráha, ako aj obslužné, ubytovacie a stravovacie objekty. V súčasnosti je vedúcim tohto lyžiarskeho strediska a od r. 2007 je aj členom predstavenstva ZZ LAVEX.

Ing. Pavol Hlávka, Lyžiarske stredisko Štrbské Pleso. Vyznamenanie sa udeľuje pri príležitosti životného jubilea 55 rokov. Pavol Hlávka prišiel na Štrbské Pleso do 1. tatranskej, a. s., v r. 1997 ako samostatný odborný referent. Výrazne sa podieľal na inžinierskej činnosti, výstavbe a prevádzke technického zasnežovania a s tým súvisiacej infraštruktúry, na výstave 4-miestnej sedačkovej lanovky na Solisko, výstavbe 6-miestnej sedačkovej lanovej dráhy Furkota. Podieľal sa aj na výstavbe lyžiarskych tratí a prevádzkového zázemia a služieb na Štrbskom Plese a do r. 2004 aj v strediskách Ždiar – Strednica, Bachledova dolina, Tatranská Lomnica Jamy, Smokovec – Hrebienok a Jakubkova lúka. Do r. 2000 tiež na Skalnatom Plese v Lomnickom sedle.

Jozef Hadmač, Lyžiarske stredisko Štrbské Pleso. Vyznamenanie sa udeľuje pri príležitosti životného jubilea 60 rokov. Jozef Hadmač je dlhoročným pracovníkom obsluhy osobných horských dopravných zariadení na Štrbskom Plese. Pracovať začal najskôr pri obsluhe lyžiarskych vlekov, neskôr prešiel aj na obsluhu lanovej dráhy na Štrbskom Plese – Mostíky a lanovej dráhy na Solisko, na ktorých pracoval v rôznych funkciách. V súčasnosti stále zastáva funkciu strojníka lanových dráh. Výrazne sa podieľal na výstavbe technickej infraštruktúry lanoviek, lyžiarskych vlekov a zasnežovania v stredisku.

Ján Sekerák, Lyžiarske stredisko Štrbské Pleso. Vyznamenanie sa mu taktiež udeľuje pri príležitosti životného jubilea 60 rokov. Odborne aj J. Sekerák patrí medzi dlhoročných pracovníkov v obsluhe osobných horských zariadení na Štrbskom Plese, kde začínal najskôr pracovať pri obsluhe lyžiarskych vlekov, postupne po získaní odbornej spôsobilosti pracuje aj v obsluhe lanovej dráhy Mostíky a lanovej dráhy Solisko. Pracoval v rôznych funkciách, v súčasnosti zastáva funkciu strojník lanových dráh. Aj on sa výrazne podieľal na výstavbe technickej infraštruktúry lanoviek, lyžiarskych vlekov a technického zasnežovania v stredisku.

Čestné uznanie za dlhoročnú prácu sa udeľuje

Ondrejovi Zoričákovi z Lyžiarskeho strediska Lopušná Dolina. Čestné uznanie za dlhoročnú prácu v rozvoji zimného cestovného ruchu a budovanie lyžiarskeho strediska v Lopušnej doline sa mu udeľuje pri príležitosti životného jubilea 70 rokov. Jeho aktivity sú dlhé roky spojené s lyžovaním. Od r. 1967 aktívne pracuje v lyžiarskom športe, najskôr ako funkcionár lyžiarskeho oddielu TJ Chemosvit, kde bol tajomníkom, pričom sa podieľal na organizovaní rôznych významných športových podujatí a pretekov, kde vykonával aj funkciu riaditeľa. Bol členom organizačného výboru Svetovej zimnej univerziády v r. 1999. Popritom sa veľmi aktívne zapojil a organizoval výstavbu strediska v Lopušnej doline. Bol pri výstavbe lyžiarskych vlekov, technického zasnežovania a obslužných objektov. V súčasnosti stále pôsobí ako výkonný riaditeľ Lyžiarskeho strediska Lopušná Dolina.

Čestné uznanie za dlhoročnú prácu pri rozvoji Lyžiarskeho strediska Jasenská Dolina sa udeľuje aj Vladimírovi Šarafínovi pri príležitosti životného jubilea 70 rokov. Čestné uznanie sa mu udeľuje za zásluhy o rozvoj Lyžiarskeho strediska Jasenská Dolina a jeho dlhoročný prínos pri budovaní materiálno-technického vybavenia strediska. Má veľký podiel na zabezpečovaní techniky a zariadení pre osobnú lanovú dopravu, zasnežovaní a úprave lyžiarskych tratí. Po vzniku firmy Jased, najskôr aktívne a neskôr najmä finančne vypomáhal tejto spoločnosti v ťažkých začiatkoch. V r. 1996 sa stal spolumajiteľom a v organizačnej štruktúre pracuje vo funkcii prezidenta spoločnosti.

Vyznamenania oceneným odovzdali predseda ZZ LAVEX Ing. Ján Gavalier a zástupca sekcie cestovného ruchu MH SR Ing. Michal Ševčík. Riaditeľ združenia Ing. Miroslav Grešo vo svojom mene i kolektívu pracovníkov sekretariátu oceneným pracovníkom poďakoval za ich dlhoročnú záslužnú prácu, poprial im veľa zdravia, osobných i pracovných úspechov a veľa síl do ďalšej práce pri budovaní lyžiarskych stredísk na Slovensku.

Všestranná činnosť združenia

Po slávnostnom akte udeľovania ocenení už zasadanie valného zhromaždenia pokračovalo v pracovnom programe. Hoci všetky členské organizácie dostali podrobnú správu o činnosti združenia za rok 2008 v písomnej forme, riaditeľ sekretariátu M. Grešo sa k tejto správe vrátil, aby zdôraznil a vyzdvihol nielen činnosti, ktoré sú združeniu dané stanovami alebo nevyhnutnou potrebou pre prevádzku lyžiarskych stredísk, ale aj ďalšie úlohy, ktoré združenie riešilo aj nad svoj rámec.

V odbornej technickej činnosti vykonali pracovníci združenia v uplynulom roku 115 revíznych skúšok a prehliadok lyžiarskych vlekov a 42 odborných skúšok lanových dráh v oblasti strojných revízií, 107 elektrických revízií lyžiarskych vlekov a 44 revízií lanových dráh. Okrem toho sa podieľali aj na uvádzaní nových lanových dráh do prevádzky – v Tatranskej Lomnici, na Martinských holiach, na Skalke a vo Vitanovej.

Mimoriadnym rokom bol uplynulý rok pre združenie aj v druhej odbornej činnosti – vo výchove a vzdelávaní odborných pracovníkov - vyškolili a preskúšali celkom vo všetkých druhoch školení 1 215 pracovníkov, čím sa môže pochváliť máloktoré výchovno-vzdelávacie zariadenie. V tejto súvislosti upozornil prevádzkovateľov stredísk na javy, ktoré sa v tejto oblasti v poslednom období vyskytujú - tieto odborné služby, či už ide o odbornú technickú činnosť- revízie alebo výchovno-vzdelávaciu činnosť, ponúkajú aj rôzne organizácie, ktoré nemajú na túto činnosť oprávnenie, teda nie sú v súlade so zákonom.

Súčasne upozornil na to, že v septembri vyšla smernica Ministerstva vnútra SR, ktorá ukladá obvodným úradom – odborom živnostenského podnikania a odborom civilnej ochrany a krízového riadenia vykonávať kontroly na lyžiarskych tratiach. Pracovníci týchto odborov sú oprávnení na kontrolu tak, ako to vyplýva zo zákona č. 544 o horskej záchrannej službe.

Zo správy predsedu dozornej rady Jána Bulíka o kontrole účtovnej evidencii k 31. 12. 2008 vyplynulo, že neboli zistené žiadne nedostatky, preto na návrh dozornej rady predstavenstvo združenia uznesením č. 2173/2009 schválilo hospodársky výsledok za rok 2008 a návrh na jeho rozdelenie.

V rámci diskusie vystúpil zástupca sekcie cestovného ruchu MH SR Ing. Michal Ševčík, ktorý sa vrátil k rokovaniu zástupcov profesijných zväzov na MH SR za účasti ministra a ich návrhu na opatrenia. Okrem iného uviedol, že v tom čase vznikla pri vláde SR rada vlády pre riešenie hospodárskej krízy na Slovensku. Jednotlivé ministerstvá, rovnako aj ministerstvo hospodárstva, predkladali svoje návrhy. Do konečného návrhu, ktoré minister predkladal rade vlády, sa za cestovný ruch dostalo jediné opatrenie, a to riešenie rozvoja domáceho cestovného ruchu cestou rekreačných poukážok. Spomínané riešenie znížením DPH atď. bolo navrhované aj zo strany iných rezortov, ale predseda vlády a vláda garantovali, že cestou znižovania daní a odvodov sa nepôjde. Všetky takéto návrhy sa na rokovanie rady vlády nepredkladali. O návrhu rekreačných poukážok sa veľa diskutovalo a keďže v rade s týmto návrhom nesúhlasil ZMOS, rada predbežne s návrhom nesúhlasila a odporúčala MH a ZMOS-u, aby sa dohodli. K dohode, žiaľ, zatiaľ nedošlo. Súčasne informoval aj o tom, že v medzirezortnom pripomienkovom konaní je legislatívny zámer zákona o turizme.

Podpredseda predstavenstva ZZ LAVEX Ing. Dušan Mikloš informoval o činnosti medzinárodnej organizácie OITAF. Jeho príspevok prinášame v rubrike Zaznamenali sme pre vás. V rámci diskusie, okrem iných podnetných pripomienok a návrhov, sa opätovne otvorila otázka problematiky odberu elektrickej energie, čo veľmi lyžiarske strediská zaťažuje. Riaditeľ združenia informoval o krokoch, ktoré ZZ LAVEX urobil. Po správe mandátovej komisie predseda návrhovej komisie Ing. Peter Nanky predniesol návrh uznesenia v tomto znení.

Valné zhromaždenie členov ZZ LAVEX:

A. Berie na vedomie

1. Voľbu členov pracovného predsedníctva, mandátovej a návrhovej komisie;
2. Odovzdanie vyznamenaní zaslúžilým pracovníkom;
3. Prednesenú správu o činnosti ZZ LaV – LAVEX za rok 2008;
4. Informácie o rokovaní a výsledkoch rokovaní ohľadne problematiky odberu elektrickej energie;
5. Informáciu o legislatívnom zámere zákona o turizme;
6. Informáciu o činnosti ZZ LAVEX v rámci medzinárodnej organizácie OITAF.

B. Schvaľuje

1. Správu dozornej rady o kontrole hospodárenia a účtovnej uzávierky za rok 2008, ako aj
   rozdelenie zisku podľa uznesenia predstavenstva zo dňa 17. 3. 2009.

C, Ukladá

1. V rámci finančných možností LAVEX-u pokračovať v aktívnej činnosti v OITAF;
2. Sekretariátu LAVEX a predstavenstvu pokračovať v spolupráci s MH SR pri tvorbe legislatívy v oblasti cestovného ruchu;
3. Aktívne sa zapájať do tvorby vykonávacích vyhlášok k novému zákonu o dráhach a zákonu o preprave na dráhach;
4. Zaoberať sa diskusnými príspevkami a námety a požiadavky z nich preniesť do ďalšej činnosti sekretariátu, predstavenstva a odborných komisií.

Návrh uznesenia bol jednohlasne prijatý.

■ *Správu o činnosti združenia predniesol riaditeľ sekretariátu Ing. Miroslav Grešo*

Odborný seminár – o kríze

Témou odborného seminára bola otázka, či svetová ekonomická kríza stojí aj za krízou slovenského cestovného ruchu. Ako ukázali jednotlivé prednesené referáty, s ktorými na seminári vystúpili postupne - člen predstavenstva ZZ LAVEX Ing. Pavol Skovajsa, generálna riaditeľka Slovenskej

■ *Zo zasadnutia valného zhromaždenia členských organizácií*

Foto: M. Grešo

■ ***Medzinárodnú výstavu Interlavex otvoril predseda predstavenstva Ing. Ján Gavalier (zľava Jiří Bělunek, SPLV ČR, Ing. Ján Gavalier, zástupca MH SR Ing. Michal Ševčík, podpredseda združenia Ing. Dušan Mikloš)***

agentúry pre cestovný ruch (SACR) Ing. Svetlana Gavorová a jej spolupracovníčky Ing. Soňa Jelínková, zástupkyňa SACR v Maďarsku a Ing. Beáta Lukáčová a, najmä, referát Doc. Ing. Jany Kučerovej, PhD. z Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici – kríza v cestovnom ruchu na Slovensku má hlbšie korene, nie je to iba nepriaznivý vplyv svetovej ekonomickej krízy.

Ing. Pavol Skovajsa dostal od predstavenstva úlohu spracovať informáciu o tom, aký vlastne bol priebeh sezóny v lyžiarskych strediskách na Slovensku. Z jeho informácie vyplynulo, že dotazník potrebný na vyhodnotenie uplynulej zimnej sezóny zaslali 98 lyžiarskym strediskám, požadované údaje zaslalo 8 lyžiarskych stredísk. Ako konštatoval, nie je to iba hospodárska kríza, ale aj kríza v ľuďoch a vo vzťahoch. Pre aspoň čiastočné doplnenie museli údaje z ďalších stredísk pracne získavať sami.

Dotazník uvádzal niektoré faktory, ktoré môžu ovplyvňovať tržby: počasie, komplexnosť služieb, spokojnosť návštevníkov, kritické situácie, nové investície a iné.

Každé stredisko by malo sledovať priemerné tržby za jednotlivé roky a rozloženie tržieb za jednotlivé mesiace. Strediská boli rozdelené podľa veľkosti – veľké strediská s prepravnou kapacitou nad 4 500 osôb, všetky ostatné boli zaradené medzi malé strediská. Pri veľkých strediskách sú návštevníci ubytovaní na dlhší čas, sú viazaní na ubytovacie kapacity, v malých strediskách sú to väčšinou ľudia, ktorí prichádzajú na jeden deň, na víkend, cez týždeň tieto strediská majú slabšiu prevádzku. Zo získaných údajov z prehľadu tržieb sa ukázalo, že v zimnej sezóne 2006/2007, kedy bola skutočne slabá zimná sezóna, boli tržby stredísk oveľa nižšie ako tržby v uplynulej sezóne. Priemer tržieb za posledných päť rokov je 94 %.

Z rozloženia tržieb podľa mesiacov vidno, že v roku 2009 bol najlepší mesiac február, v mesiacoch apríl a máj to bolo už len ťahanie nasilu. Vyslovil preto názor, že zrejme vo veľkých alpských strediskách vedia, prečo 30. apríla zatvoria sezónu, aj keby mali 2 m snehu.

Generálna riaditeľka SACR Ing. Svetlana Gavorová podrobne oboznámila s prácou agentúry, marketingovými aktivitami v bežnom roku a osobitne pred zimnou sezónou, s edičným plánom, účasťami na zahraničných veľtrhoch a výstavách, spoluprácou s medzinárodnými organizáciami cestovného ruchu a pod. Najdôležitejšie časti z jej vystúpenia uvádzame v rubrike Zaznamenali sme pre vás. S veľmi podrobnou informáciou o pôsobení zahraničných zastúpení SACR vystúpila Ing. Soňa Jelinková, vedúca zastúpenia v Maďarsku. Najzaujímavejšie časti jej referátu, nielen z činnosti zahraničných zastúpení SACR, ale aj z práce zahraničných konkurenčných agentúr, ktoré pri dlhoročnom pôsobení získala a mohli by byť inšpiratívne, sú taktiež v rubrike Zaznamenali sme pre vás.

■ ***Výstavu ozvláštňovali aj pôvabné hostesky***

Ing. Beáta Lukáčová doplnila informácie generálnej riaditeľky SACR o práci agentúry v aktivitách na podporu domáceho cestovného ruchu, o práci regionálnych zastúpení SACR pri každom úrade samosprávneho kraja, kde regionálni zástupcovia spolupracujú pri všetkých marketingových aktivitách, ktoré CR v danom regióne vykonáva, ako aj pri prezentáciách regiónu v zahraničí.

Veľmi cenné pohľady a názory na situáciu v cestovnom ruchu na Slovensku zazneli v referáte Doc. Ing. Jany Kučerovej, PhD. z Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, s ktorou prinášame rozhovor v rubrike Náš hosť.

Foto: M. Grešo

■ ***Záujem o jednotlivé expozície bol veľký! Rokovanie v stánku TechnoAlpin***

Slabšia účasť médií

Na slabšej účasti zástupcov médií na dobre pripravenej tlačovej besede sa zrejme podpísalo počasie s nečakanou nádielkou snehu sprevádzanou silným vetrom. Zo 40 pozvaných a prihlásených novinárov sa akreditovalo iba 16. Nevieme, či zvyšných odradila, alebo skôr odlákala snehová kalamita, o ktorej informácie sú azda pre ich média zaujímavejšie. Tlačovú besedu viedol skúsený cestovnorušný novinár, šéfredaktor časopisu Cestovateľ, Ľubomír Motyčka.

Z podkladov, ktoré pripravili organizátori podujatia, sa novinári mohli dozvedieť o všetkých aktivitách ZZ LAVEX, o nových investíciách do lyžiarskej infraštruktúry, ktoré pokračujú napriek kríze. V strediskách pribudli 4 nové lanové dráhy v celkovom investičnom náklade 18 mil. eur, do technického zasnežovania investovali strediská sumu 4,6 mil. eur, pribudlo 8 snežných pásových vozidiel na úpravu tratí. Podstatne sa rozšírila oblasť informačných systémov, pribudli nové elektronické informačné zariadenia, on-line rezervačné systémy a ďalšia vybavenosť stredísk. Novinári dostali k dispozícií aj cenníky prepravného na sezónu 2009/2010.

Generálna riaditeľka SACR Ing. S. Gavorová predstavila zástupcom tlače činnosť agentúry a aktivity, ktoré pripravujú pre propagáciu zimnej lyžiarskej sezóny doma i v zahraničí. Informovala aj o pripravovanom SKI atlase, ktorý bude mapovať vybrané lyžiarske strediská prostredníctvom elektronického nosiča. Zástupca spoločnosti Sitour Ing. L. Jurdík informoval o vysielaní Živej panorámy a snehových správ v našich televíziách i o vysielaní v zahraničí – v Maďarsku budú toto spravodajstvo vysielať 3 televízne stanice, rovnako aj v Poľsku. Snahou je posunúť sa s vysielaním aj na Ruskú federáciu a na rakúsku satelitnú stanicu TW1.

Interlavex už dvanásty raz

Výstavu horskej techniky Interlavex 2009 slávnostne otvoril predseda združenia Ing. Ján Gavalier. V príhovore vyzdvihol fakt, že napriek celosvetovej ekonomickej kríze na výstavu prišlo viac ako 50 firiem a zastúpené sú všetky odbory zimnej techniky. Sú tu výrobcovia horských dopravných zariadení, snežných pásových vozidiel, zasnežovacích zariadení, kontrolných, pokladničných a informačných systémov a celej škály doplnkových pro-

Foto: M. Grešo

■ *Expozícia Doppelmayr už tradične vítala návštevníkov ako prvá*

Foto: P. Lovás

■ *Spoločná expozícia firiem Treos Liptovský Mikuláš a Geomark Kežmarok*

Foto: M. Grešo

■ *Firma Kässbohrer prišla na výstavu s viacerými novinkami*

Foto: M. Grešo

■ *Zastúpenie francúzskej firmy Pomagalski, Techmont a Snowstar boli stále v pozornosti návštevníkov*

duktov pre zimný cestovný ruch.

Zástupca Ministerstva hospodárstva SR, sekcie cestovného ruchu, Ing. Michal Ševčík neopomenul významnú a už viac ako 40-ročnú záslužnú prácu ZZ LAVEX. Účastníkov slávnostného otvorenia pozdravil aj predseda bratského českého Svazu provozovatelů lanovek a vleků Jiří Bělunek, ktorý nikdy nezabudne pripomenúť, že sa od ZZ LAVEX učili, pretože: *Na Slovensku jste v této oblasti byli vždy o krok před námi...*

Hoci počet vystavovateľov bol o niečo nižší ako v predchádzajúcich ročníkoch, neubralo to nič na význame tejto výstavy, vystavovatelia vyjadrovali spokojnosť s priebehom. Nepriaznivé počasie a možno aj čiastočne ekonomická kríza sa podpísali na trochu slabšej návštevnosti. Lyžiarske strediská už v takom počte ako po minulé roky neprivážali svojich pracovníkov celými autobusmi. Návštevu výstavy si však neodpustili budúci pracovníci cestovného ruchu – žiaci Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši a Strednej odbornej školy z Liptovského Mikuláša, ktorí v 3. ročníku majú predmet zariadenia lanovej dopravy.

Na záver možno iba konštatovať, že hoci tohtoročné podujatie nebolo rekordné ani počtom vystavovateľov, ani návštevnosťou, dokonca bola proti nemu kríza i nepriazeň počasia, celým priebehom bolo významné a úspešné. Organizátorom treba zaň úprimne poďakovať.

Miroslava Čerňanská

ZUSAMMENFASSUNG

Im Oktober 2009 fand im Skizentrum Podbanské in der Hohen Tatra die 12. internationale Ausstellung der Bergtechnik INTERLAVEX statt. Mehr als 50 ausländische und einheimische Firmen stellten dort ihre Produkte vor. Darunter befanden sich Hersteller von Seilbahnen, Schneeraupen, Schneesystemen und weiterer Bergtechnik. Im Rahmen der Veranstaltung fanden auch die 38. Tage der Seilbahnen und Skilifte, ein Fachseminar und eine Pressekonferenz statt.

SUMMARY

In October 2009, the 12th international exhibition of mountain equipment INTERLAVEX took place in the ski resort Podbanské in High Tatras. More than 50 foreign and domestic companies introduced their products, among them producers of cableways, snow cat vehicles, snow systems and other mountain equipment. The event included also the 38th Days of cableways and ski-lifts, an expert seminar and a press conference.

Foto: M. Grešo

■ *Firma Ol Trade zastupovala nielen svetového výrobcu snežných zariadení JCN, ale aj francúzsku firmu MBS – ADIC a SCANDINAVIAN RAILS*

Foto: M. Grešo

■ *Pohľad do výstavných priestorov*

Foto: J. Hulla

■ *Firma Leitner sa na výstave predstavila po prvý raz*

Foto: M. Grešo

■ *Napriek nižšej návštevnosti bol záujem o jednotlivé produkty vystavovateľov zo strany zástupcov lyžiarskych stredísk veľký*

Zaznamenali sme pre vás

Zaujímavé postrehy a informácie z vystúpení a diskusných príspevkov na valnom zhromaždení a odbornom seminári počas 38. Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov konaných 13. októbra 2009.

Ing. Dušan Mikloš, podpredseda predstavenstva ZZ LAVEX a zástupca združenia v medzinárodnej organizácii OITAF:

...OITAF je medzinárodné združenie prevádzkovateľov zariadení lanovej dopravy, nielen osobnej, ale aj nákladnej. OITAF nerieši problémy, či štátna správa prispeje alebo neprispeje k rozvoju cestovného ruchu. Je to organizácia, ktorá vytvára podklady pre technickú legislatívu – prevádzky, konštrukcie, výroby zariadení lanovej dopravy. V súčasnosti v OITAF pracuje štrnásť výkonných výborov, z nich každý rieši individuálnu technickú záležitosť. Činnosť je celosvetová, OITAF združuje 67 štátov a v jednotlivých kategóriách asi 320 subjektov – fyzické či právnické osoby, národné zväzy, napríklad ZZ LAVEX, odborné organizácie typu dráhových ústavov, veľké lyžiarske strediská. Subjekty sú rozdelené do štyroch kategórií.

V dňoch 20. – 21 októbra 2009 sa v Ríme konalo zasadnutie valného zhromaždenia pri príležitosti 50. jubilea činnosti. Aj z histórie vidíme, že potreba riešiť lanovú dopravu vznikla už pred 50 rokmi. Úlohou OITAF je pripravovať návrhy jednotlivých technických smerníc a noriem, ktoré sa prostredníctvom EÚ posúvajú ďalej do jednotlivých členských štátov ako odporúčajúce návrhy. Žiaľ, u nás nie je štátny orgán, ktorý by tieto smernice oficiálne preberal. Dostáva ich naše združenie a my ich potom posúvame ďalej. Záujem centrálne riešiť technickú problematiku lanovej dopravy ako vo svete u nás stále neexistuje. Stále prevláda slovenská individualita - budeme si to riešiť po svojom. Vidno to aj na prístupe k Smernici 2000/9 - je tu a nejako sa s tým vysporiadame. Nevravím, že všade sa smernica plne uplatňuje, nie všetci k nej majú rovnaký prístup, pretože z nej vyplývala povinnosť zaviesť certifikačné strediská, ktoré by mali hodnotiť kvalitu zariadení lanovej dopravy. Smernica vylučovala otázku demontáže a spätnej montáže použitých lanových dopravných zariadení. Bol to OITAF, ktorý inicioval Brusel, že sa tým treba zaoberať a dopracoval doplňujúcu smernicu, ktorá určuje, za akých podmienok možno demontované dopravné zariadenia opätovne použiť. Aj to je poslaním OITAF.

Samotná organizácia má 21-členný výbor, sú v ňom zastúpené aj tri štáty, zatiaľ bez hlasovacieho práva, a to je Slovinsko, Poľsko a Slovensko. Sme však v riadiacom výbore a pokiaľ je to možné, pravidelne na zasadania chodíme.

Do činnosti OIFAF sú vťahovaní mladí špecialisti, experti z vysokých škôl, z praxe. Dostávajú sa do výkonných komisií s určenou tematikou, ktorú spracúvajú. Je to chronologicky zadané, s určenými termínmi. Zodpovednosť za riešenie problémov je vysoká, na inej úrovni ako u nás.

V roku 2011 sa bude medzinárodný kongres OITAF konať v Rio de Janeiro. Z finančných dôvodov sa na ňom nezúčastníme, ale písomný materiál zo všetkých zasadnutí budeme posúvať ďalej, prirodzene, na tej úrovni, kde je to potrebné.

* * *

Ing. Svetlana Gavorová, generálna riaditeľka Slovenskej agentúry pre cestovný ruch:

...Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR) je štátna príspevková organizácia, ktorá financuje aktivity v rámci prevádzkových nákladov z príspevkov Ministerstva hospodárstva SR a svoje propagačné aktivity realizuje v rámci národného projektu financovaného zo štrukturálnych fondov.

Tento rok bol pre agentúru obzvlášť náročný, nakoľko nielen pre krízy a prechod na euro predpovedal pokles návštevnosti, pre SACR tento rok znamenal prechodné obdobie medzi dvoma národnými projektmi, medzi programovým obdobím a nevyhnutnosťou zvýšenia počtu marketingových aktivít v okolitých štátoch. Súčasne mala agentúra v pláne pre tento rok aj výraznejšiu podporu domáceho cestovného ruchu...

Pre nevyhnutnosť zvýšenia počtu marketingových aktivít sa SACR musela zamerať na základné aktivity, ktorými sú účasť na medzinárodných veľtrhoch a výstavách, realizáciu prezentácií a infociest pre novinárov a touroperátorov a museli sme zvyšovať aj tlak na konkurencieschopnosť a kvalitu služieb.

Marketingové aktivity v zahraničí sa niesli v znamení týchto východísk a boli to najmä aktivity v rámci medzinárodných organizácií ako V4, Die Donau alebo RDA, kde sa nám podarilo pre budúci rok zabezpečiť konanie valného zhromaždenia RDA v apríli 2010 v Bratislave. Ide o veľmi významné podujatie. Súčasne SACR pripravila na jar v okolitých krajinách rozhlasové kampane pred letnou sezónou, zabezpečili sme účasť na vyše tridsiatich medzinárodných výstavách a veľtrhoch spolu s tlačovými konferenciami.

...Agentúra realizovala aj nové aktivity, ktoré sa predtým v činnosti agentúry nenachádzali - zvýšili sme počet prieskumov, zaviedli sme on-line dotazníkový prieskum zvýhodnených pobytov v spolupráci so Zväzom hotelov a reštaurácií. Vyhodnotenie by sme mali robiť začiatkom budúceho roka.

...Zimná kampaň sa nesie pod názvom Prezimujte s nami na Slovensku. Pôjde predovšetkým o kampaň v okolitých krajinách, dôraz kladieme na Poľsko, Maďarsko, Českú republiku a rusky hovoriace krajiny.

...Podarilo sa nám zorganizovať stretnutie s Ministerstvom zahraničných vecí SR a s jednotlivými honorárnymi konzulmi, výsledkom je pozitívna správa: na Ukrajine máme zaregistrovaných a akreditovaných viac ako sedemdesiat touroperátorov a čas vydávania víz je šesť dní. V Bielorusku plánujeme intenzívne rokovať o zjemnení podmienok pre akreditáciu touroperátorov a v Ruskej federácii chceme dosiahnuť skrátenie lehoty na vydávanie víz. Predbežný prísľub z MZV SR je, že sa rozšíria úradné hodiny a posunie sa aj termín prijímania žiadosti o vydanie víz.

...Pripravujeme plán marketingových aktivít, na rok 2010 bude v podobe komunikačného plánu, ktorý predstavíme pri okrúhlom stole za účasti zainteresovaných subjektov. Okrem plánov aktivít pre letnú a zimnú sezónu čakajú nás aj celosvetové invencie, ako sú ZOH vo Vancouveri, svetová výstava Expo v Šanghaji a pod.

Interlavex 2009 — očami vystavovateľov

Ing. Soňa Jelínková, SACR, vedúca zastúpenia v Maďarsku:

...Prvé slová, ktoré by som chcela povedať, pochádzajú od môjho kolegu Ing. Petra Chudého, ktorý sa sem nedostal pre kalamitu. Vyslovil ich v relácii Kontakty, ktorú vysiela Slovenský rozhlas. Tým výrazom bola zbabraná sezóna. Sezóna zbabraná z hľadiska propagácie, z hľadiska cenovej politiky, eura, z hľadiska prístupu ku klientovi, či hľadania východísk z marazmu, ktorý sme vlani zažívali.

Pred zimnou sezónou 2008/2009 sme boli na infocestách po strediskách zimného cestovného ruchu s novinármi a touroperátormi. Bol už december, vo svete sa prejavovala kríza a Slovensko sa pripravovalo na prechod na euro. Všade sme sa snažili presvedčiť prevádzkovateľov, že ceny sú premrštené. Napriek tomu, že poskytovatelia služieb už zisťovali, že Silvester nie je na prasknutie, že v horských strediskách ešte stále nie je sneh a že tzv. zlatý týždeň sa vo Vysokých Tatrách asi nebude konať. Na zimných výstavách a veľtrhoch a potom aj v médiách sa stále porovnávali ceny pobytov na Slovensku s cenami stredísk a zariadení v Rakúsku a Rumunsku. To nie je len Rakúsko, ktoré je naším konkurentom. Rusi odleteli s balíčkami služieb do Rakúska, Maďari do Rakúska a Rumunska a väčšina Poliakov zostala lyžovať doma.

...Na infocestách v januári 2009 sme videli skutočne profesionálne pripravené lyžiarske strediská, problém bol v tom, že boli prázdne. Všetci sa dušovali, že ceny sa príchodom eura nezvýšia. Bol to slogan na Liptove, Orave, v Tatrách, žiaľ, neobzreli sa a neporovnali kurzy eura a národných mien. Lebo to, že sme nezvýšili ceny, neznamenalo, že sme neboli drahí. Kríza rozhýbala meny v okolitých krajinách - v Poľsku o 40 %, v Maďarsku o 20 %. Sociálne vrstvy, ktoré roky trávili minimálne jeden až dva víkendy na Slovensku, sa prepadli o schodík nižšie a zostali zimovať doma s príspevkom na dovolenku v Poľsku, s rekreačným šekom v Maďarsku, prípadne využili akciové balíčky s dopravou v Rakúsku či Rumunsku. Na konci zimy síce začali aj naši prevádzkovatelia znižovať ceny a pripravili balíčky so službami, ale už bolo neskoro. Z niektorých stredísk sme dostali informácie o akciových cenách začiatkom marca, z niektorých stredísk sme nedostali informácie vôbec.

V priebehu výstavy sme oslovili viacerých zástupcov vystavovateľských firiem. Dozvedeli sme sa, s akými novinkami na výstavu prišli, prípadne, keďže odborný program podujatia bol zameraný na dopady ekonomickej krízy na cestovný ruch, ako sa ich dotkla súčasná ekonomická kríza. Viacerí z nich sa vyslovili aj k samotnej výstave. Tu sú ich názory:

Dominic Bosio, export-manager firmy Leitner-Ropeways AG – Sterzing
Na Slovensku sa expozíciou zúčastňujeme prvý raz. Prišli sme sem s cieľom predstaviť celú ponuku našej výroby v oblasti lanovej dopravy. Našu účasť na výstave hodnotíme veľmi pozitívne, stretli sme sa s mnohými ľuďmi z lyžiarskych stredísk. Naša účasť na výstave pri osobných stretnutiach nám dala možnosť komunikácie, prediskutovali sme viaceré projekty. Môj názor však je, že seriózni zákazníci musia každopádne prísť priamo k nám do závodu a na mieste sa presvedčiť o celom výrobnom programe firmy. To sa, dúfam, aj čoskoro stane.

Firma Leitner je veľkou firmou. Doteraz sme boli zameraní predovšetkým na alpské krajiny, teraz sa však začíname orientovať aj na tzv. východné krajiny – Slovensko, Slovinsko, Bosnu, Rumunsko, Turecko atď. Dokladom tejto širšej orientácie je aj naše nové zastúpenie na Slovensku.

Pokiaľ ide o súčasnú ekonomickú krízu, predbežne nemáme pocit, že by sa nás podstatnejšie dotýkala, hoci potenciálni zákazníci pristupujú k projektom opatrnejšie. Osobne sa domnievam, že zlá, nepriaznivá zima, má horší dopad.

Susanne Polak – Kässbohrer Geländefahrzeug AG Laupheim
Na výstavu Interlavex 2009 sme prišli lanovkárskej verejnosti predstaviť predovšetkým dve významné novinky:
- Dieselelektrický pohon pre vozidlá PistenBully, čo je vlastne elektrický pohon, ktorý využíva elektrickú energiu z vlastného zdroja, z generátora, ktorý je poháňaný dieselovým motorom. Ak ho porovnáme s hydrostatickým pohonom, má niekoľko predností – aj pri nižšom výkone dosiahne vyššiu účinnosť, má nižšiu spotrebu paliva, čo sa odzrkadľuje v znížení prevádzkových nákladov a znížení produkcie emisií. Je ekonomickejší i ekologickejší.
- Druhou novinkou je SNOWsat systém – integrovaný systém na riadenie a monitorovanie SPV a snežných skútrov. Tento systém umožňuje zvýšenie produktivity, vyššiu bezpečnosť, bezprostrednú komunikáciu, efektívne riadenie a meranie výšky snehovej vrstvy.

Manažérka firmy Kässbohrer Susanne Polak v rozhovore vyjadrila aj názor na organizáciu výstavy. Vyslovila spokojnosť so záujmom návštevníkov expozície, ktorí prišli prakticky zo všetkých stredísk, kde ich SPV pracujú, ale aj z ďalších. Napriek tomu si myslí, že by organizátori výstavy mali uvažovať o zmene miesta konania výstavy v niektorom podhorskom meste, napríklad v Liptovskom Mikuláši a pod., kde by bola podstatne vyššia návštevnosť aj z radov bežnej lyžiarskej verejnosti.

Werner Hubler, Meingast GmbH, Salzburg
Na výstavu sme prišli s kompletnou ponukou ochranných prostriedkov pre lyžiarske trate - siete, matrace, výstražné tabule a pod. Novinkou sú slalomové tyče pre tréningové trate a vybavenie pre letný tubing.

Pokiaľ ide o priebeh výstavy, zaznamenali sme lepšiu organizáciu a dobré osobné kontakty s návštevníkmi aj pri slabšej návštevnosti. Čo sa týka ekonomickej krízy, firma Meingast a rakúske lanovkárske spoločnosti v jej dôsledku počítajú v nastávajúcej zimnej sezóne 2009/2010 s 5 až 10 % poklesom.

Ing. Dušan Grňo, Snowtech, Bratislava
Na výstave sme zastupovali viacerých popredných zahraničných výrobcov horskej techniky: Skidata - pokladničné a kontrolné systémy, Alvenius - vysoko a nízkotlakové potrubné systémy a Areco – zasnežovacia technológia, ktorá na výstave predstavila aj nový typ snežného dela, edíciu E-line.

Ing. Juraj Barborík, technický riaditeľ Buderus, Beroun
Našou ponukou na výstave je potrubie z tvárnej liatiny na prívod vody pre zasnežovacie systémy s podstatne dlhšou životnosťou a vyššou bezpečnosťou ako sú doteraz prevažne používané oceľové potrubia.

S priebehom výstavy sme veľmi spokojní, určite sa zúčastníme aj na budúcej výstave. V rámci odborného seminára by sme radi prispeli prednáškou o nových technických možnostiach.

Ondrej Lörinčík, OI Trade, Bratislava
Okrem tradičných zasnežovacích zariadení JCN (Johnson Controls Neige) na výstave predstavujeme aj produkty francúzskej spoločnosti MBS-ADIC zamerané na bezpečnostné vybavenie zjazdoviek – od tyčí, matrací atď., až po vybavenie ochrannými prvkami pre záchranársku službu. Ďalším novým produktom je vybavenie pre snoubordové parky od spoločnosti Scandinavian Rails.

Peter Horník, Snowwork, Mlynky
Na výstavu sme v zastúpení firiem Prinoth a Gemini prišli predstaviť predovšetkým najhorúcejšie novinky, a to snežné pásové

vozidlo Beast, ktoré otvorilo novú dimenziu v úprave lyžiarskych svahov a novú zasnežovaciu tyč, ktorou možno zasnežovať už od 0° C.

Domnievam sa, že výstava Interlavex by potrebovala novú dimenziu, mala by sa viac zamerať na celoročný cestovný ruch.

A kríza? Svetová ekonomická kríza a kríza cestovného ruchu na Slovensku sú dve odlišnosti. Kríza cestovného ruchu na Slovensku by nastala tak či tak...

Milan Lisek, firma Michálek, Chrudim
Predstavujeme niekoľko noviniek. Predovšetkým k nim patrí:

1. Spolupráca so švajčiarskou firmou BMF-AG v oblasti kompletných dodávok nových lanových dráh všetkých druhov. Naše portfólio nových dopravných zariadení sa rozšírilo o fixné aj odpojiteľné lanovky, obežné kabínkové lanové dráhy, kabínové lanovky s kyvadlovou prevádzkou, nákladné lanovky, pozemné lanovky a špeciálne lanové dopravné prostriedky.

2. Novým výrobkom je aj modulárny pohyblivý chodník s obchodným názvom Connect. Ide o moderný dopravný prvok, ktorý sa určite v budúcnosti stane hitom stredísk v Českej i Slovenskej republike tak ako v zahraničí.

3. Máme aj novinky v oblasti bobových dráh Brandauer – nový špeciálny dopravník bobov, ktorý rozširuje možnosť inštalácie bobovej dráhy aj do takých lokalít, kde doposiaľ žiadne dopravné zariadenie nemajú. Novinkou je aj systém magnetických brzd na dojazde dráhy, ktorý zvyšuje bezpečnosť prevádzky bobovej dráhy.

K samotnej výstave by som chcel dodať, že organizačne bola veľmi dobre zorganizovaná. Komplikácie organizátorom spôsobila iba snehová kalamita, ktorú sa však spoločne podarilo zvládnuť. Hotel Permon má veľmi dobrý štandard v ubytovacích kapacitách a poskytovaných službách. Napriek tomu, že výstavné priestory boli veľmi dobre pripravené, umiestnenie výstavných priestorov a spôsob dopravy exponátov nie je však pre vystavovateľov veľmi vhodný. Návštevnosť výstavy 14. 10. bola len dobrá a 15. 10. bola veľmi slabá. Pozitívna pre nás však bola skutočnosť, že uskutočnené rokovania mali veľký význam a ponúkajú dobré vyhliadky pre realizáciu dopravných zariadení a bobových dráh na Slovensku. Chcel by som predstaviteľom ZZ LAVEX, ale aj ich českým kolegom zo Svazu provozovatelů lanovek a vleků ČR ponúknuť ideu na zamyslenie. Mali by zabudnúť na politické a geografické rozdelenie Česka a Slovenska, mali by spojiť sily, skúsenosti, elán a každoročne usporiadať veľký veľtrh horských technológií, ktorý by mal v strednej a východnej Európe zvuk a rešpekt. Ak by takýto veľtrh bol geograficky a logisticky situovaný do vhodnej lokality, mesta na pomedzí Česka, Slovenska a Poľska, s dobrou dopravnou dostupnosťou, verím, že by pritiahol ďalších vystavovateľov a bol by aj oveľa zaujímavejší pre návštevníkov.

-mč-

Oznamy a informácie

Stretnutie pri okrúhlom stole

Slovenská agentúra pre cestovný ruch zorganizovala 20. novembra 2009 v Kúpeľnej dvorane v Piešťanoch stretnutie Pri okrúhlom stole, cieľom ktorého bolo zhodnotenie marketingových aktivít SACR v roku 2009, plán marketingových aktivít na rok 2010, činnosť zahraničných zastúpení SACR a poskytnutie aktuálnych informácií z oblasti cestovného ruchu.

Rokovanie otvorila generálna riaditeľka SACR Ing. Svetlana Gavorová, ktorá v príhovore zdôraznila potrebu spolupráce so subjektmi cestovného ruchu s dôrazom na zintenzívnenie podpory domáceho cestovného ruchu. Pozornosť venovala aj marketingovej stratégii do roku 2013. V krátkom vystúpení pozdravil účastníkov okrúhleho stola primátor Piešťan, Ing. Rema Cicutta, ktorý informoval o pripravovanom zákone o turizme a vyzval všetkých účastníkov k podpore pri tvorbe uvedeného zákona.

Foto: M. Grešo

■ ***Skiatlas na elektronickom nosiči pokrstili spoločne gen. riaditeľka SACR Ing. Svetlana Gavorová, predseda ZZ LAVEX Ing. Ján Gavalier a Ing. Ladislav Jurdík, riaditeľ spoločnosti Sitour***

V rámci prezentácie aktivít SACR odznelo, že agentúra v priebehu roka 2009 zrealizovala viaceré úspešné podujatia s cieľom pozitívne stimulovať príjazdový cestovný ruch. K najvýraznejším akciám patrili účasť na najväčšom a najvýznamnejšom veľtrhu cestovného ruchu ITB Berlín, zorganizovanie rozsiahlej prezentácie Slovenska v poľskom Zakopanom, či realizácia infocesty pre zástupcov Českého rozhlasu. SACR získala desať prestížnych ocenení na medzinárodných veľtrhoch, napríklad na UITT Kyjev, MITT Moskva, TT Varšava či HÓ SHOW Budapešť. Významná bola aj kampaň pre Bratislavu a BSK, či rozhlasová kampaň v okolitých štátoch.

Slovenská agentúra pre cestovný ruch v tomto roku pôsobila na vyše desiatich trhoch príjazdového cestovného ruchu, zúčastnila sa na 37 medzinárodných veľtrhoch a výstavách, zorganizovala 28 infociest pre zahraničných novinárov a touroperátorov a zrealizovala 86 prezentácií v zahraničí. Viaceré aktivity SACR boli v roku 2009 osobitne cielené na zmiernenie dopadov hospodárskej krízy na cestovný ruch v Slovenskej republike.

Na záver okrúhleho stola za uskutočnil krst SKI atlasu TOP lyžiarskych stredísk na Slovensku. Multimediálny nosič pokrstili generálna riaditeľka SACR Svetlana Gavorová, predseda ZZ LAVEX Ján Gavalier a Ladislav Jurdík, riaditeľ spoločnosti Sitour.

SKI atlas TOP lyžiarskych stredísk na Slovensku

Slovenská agentúra pre cestovný ruch, štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom hospodárstva SR, ktorá sa špecializuje na marketing a propagáciu Slovenska ako cieľovej destinácie cestovného ruchu, prichádza so SKI atlasom TOP lyžiarskych stredísk na Slovensku. Tento projekt realizuje v odbornej spolupráci so ZZ LAVEX a firmou Sitour.

Spoločným cieľom je predstavenie

kvalitných slovenských lyžiarskych stredísk na domácom i zahraničnom trhu cestovného ruchu. Na rozdiel od iných tlačených SKI atlasov prezentuje SACR lyžiarske strediská na multimediálnom DVD. Interaktívnym zobrazením mapy stredísk spolu s opisom ponúkaných služieb chce motivovať domácich aj zahraničných návštevníkov na prežitie zimnej dovolenky v niektorom zo slovenských lyžiarskych stredísk.

SKI atlas TOP lyžiarskych stredísk na Slovensku budú zahraničné a regionálne zastúpenia SACR šíriť na medzinárodných výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu, ako aj na ďalších podujatiach doma i v zahraničí. Nové DVD získajú aj domáce a zahraničné cestovné kancelárie a touroperátori, turisticko-informačné kancelárie, rôzne združenia a subjekty cestovného ruchu. Projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Existuje v našej spoločnosti ešte ochota pomôcť?

Keď na zasadnutí valného zhromaždenia ZZ LAVEX 16. októbra 2007 poukázal Ing. Daniel Debnár z lyžiarskeho strediska Opalisko Závažná Poruba na problém týkajúci sa spôsobu nahlasovania odberu elektrickej energie, platenia poplatkov za prekročenie dohodnutého odberu a pokút za nevyčerpanie dohodnutého množstva elektrickej energie, nikto netušil, akí bezradní budeme v snahe pomôcť prevádzkovateľom lyžiarskych stredísk v riešení tejto situácie. A to sme do veci zainteresovali od samého začiatku aj pracovníkov Ministerstva hospodárstva SR – sekcie turizmu s presvedčením, že silou ministerstva sa problém podarí rýchlejšie a, najmä, úspešnejšie vyriešiť.

Prvým krokom riešenia tohto problému týkajúceho sa prevádzkovateľov lyžiarskych stredísk v stredoslovenskom a neskôr aj východoslovenskom regióne, bolo pracovné rokovanie na Ministerstve hospodárstva SR – sekcii energetiky v septembri 2008, ktorého sa okrem zástupcov ZZ LAVEX zúčastnil aj zástupca sekcie turizmu MH SR. Po podrobnom vysvetlení problematiky a poukázaní na situáciu, v ktorej sa cestovný ruch nachádza, zástupcovia združenia konštatovali, že po vyriešení problému by sa konečne niečo urobilo v prospech podnikateľov v cestovnom ruchu. Po takmer dvojhodinovom rokovaní sme z rokovania odchádzali vcelku optimistickí. Riaditeľ sekcie energetiky sa vyjadril, že ministerstvo síce priamo nemôže vec ovplyvniť, pretože nemá príslušné kompetencie, ale v snahe pomôcť prevádzkovateľom lyžiarskych stredísk (nakoľko aj sám aktívne lyžuje) osloví príslušné energetické distribučné spoločnosti, aby nám v ďalších rokovaniach s nimi vyšli v ústrety.

Potom už dlhé obdobie - viac ako pol roka - nasledovala len jednostranná snaha zo strany ZZ LAVEX o stretnutie so zástupcami stredoslovenskej energetiky – distribúcia, ktoré sa však nikdy neuskutočnilo. Príslušné kontaktné osoby nám dali pocítiť, že o stretnutie nemajú záujem. Zo spoločnosti Východoslovenská distribúcia nám oznámili, že na rok 2009 neplánujú žiadne štrukturálne zmeny v cenníku za distribúciu pre zákazníkov, pripojených na úrovni VN, a preto predpokladajú, že bude k dispozícii produkt, ktorý vyhovuje prevádzkovateľom lyžiarskych vlekov. Tak nám zostala posledná možnosť - obrátiť sa na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, ktorý má zo zákona právo vstupovať do cenových regulácií energií. Dňa 11. septembra 2009 sme sa preto listom obrátili o pomoc na vyššie uvedený úrad s ponukou troch možností riešenia danej situácie:

Prvou možnosťou bolo zvýšiť flexibilnosť objednávania rezervovaného výkonu, nakoľko súčasný systém umožňuje meniť rezervovaný výkon najneskôr 30 dní pred začatím obdobia, kedy je požadovaný. V našom prípade sa však veľmi často stáva, že takto sa musí objednať rezervovaný výkon napriek tomu, že nevieme, či ho budeme vôbec pre nevhodné podmienky potrebovať.

Druhou možnosťou je možnosť úpravy platieb za rezervovaný výkon v prípade, keď odberateľ potrebuje požadovanú výšku rezervovaného výkonu iba na krátke obdobie. Ide o prípady skúšok systémov a zariadení, kedy tieto dosahujú špičkové výkony iba niekoľko minút a potom sú úplne vypnuté.

Tretia možnosť je možnosť vyhodnocovania rezervovaného výkonu pre viac odberných miest súčasne, čím by sa odstránila neprimeraná záťaž linky.

Výsledkom tohto snaženia bolo len konštatovanie zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, v ktorom nás upozornili na platný výnos úradu č. 2/2009 z 10. júna 2009, ktorým sa ustanovujú regulácie cien v elektroenergetike s odporúčaním dôsledného uplatňovania pravidiel pre dojednávanie rezervovaných kapacít uvedených vo výnose. Nezabudli nám však poďakovať za námet, ktorého prípadným zavedením v legislatíve dôjde k zlepšeniu a rozvoju podmienok trhu s elektrinou.

Miroslav Grešo

Z kroniky lanovkárov

Foto: M. Grešo

Nášmu jubilantovi prišli gratulovať aj predstavitelia združenia Ing. M. Grešo a Ing. P. Nanky

Medzi päťdesiatnikov sme privítali už aj **Ing. MIROSLAVA STRAKU**, ktorého všetci poznáme ako zanieteného odborníka v oblasti tribológie. (Tribológia – náuka zaoberajúca sa komplexne výskumom trenia a opotrebovania látok, častí strojov, mechanizmov, lán...). Je ženatý a spolu s manželkou Slávkou majú dvoch synov.

Ing. Straka je absolventom Slovenskej vysokej školy technickej - Strojníckej fakulty. Po úspešnom ukončení štúdia začal pracovať na SVŠT ako odborný asistent. V r. 1987 začal pracovať v Benzinole, kde si postgraduálnym štúdiom rozšíril svoje poznatky v odbore: „Problematika trenia, mazania a opotrebovania v technickej praxi". V r. 1999 prešiel pracovať do Slovnaftu, kde pracoval do r. 2001. Avšak už v r. 1997 založili spolu s manželkou Slávkou firmu Madast, s. r. o., ktorá úspešne napreduje. Dnes zamestnáva viacerých pracovníkov a spolupracuje s množstvom externých pracovníkov po celom Slovensku. O tom, že sa firme darí, svedčia aj jej obchodní partneri ako Volkswagen, Dopravný podnik mesta Košice, Hornonitrianske bane a ďalší. S problematikou horských dopravných zariadení sa prvý raz oboznámili na výstave Interlavex 1999. Odvtedy navštívil Ing. Straka veľa lyžiarskych stredísk, kde často svojimi radami rieši a pomáha odstraňovať problémy v mazaní. Služby firmy Madast dnes využívajú napríklad 1. Tatranská, a. s., SKI Jasná, SKI Park Ružomberok, TLD Tatranská Lomnica, Jased, s. r. o., SKI Plejsy, LK Pezinská Baba a mnohé ďalšie.

Ing. M. Straka, ako uznávaný odborník, spolupracuje s takými kapacitami ako sú Dr. Štefan Korček, dlhoročný vedúci výskumu firmy Ford v USA a ďalšími. Je členom výboru Slovenskej spoločnosti pre tribológiu a tribotechniku, kde aktívne prednáša a školí nových odborníkov pre túto oblasť.

Stretnutia s Mirkom Strakom a rozhovory s ním sa vždy obrátia na mazivá a oleje. Jeho odbornosť sa snúbi s kvalitou služieb, ktoré poskytuje. Ako nám povedal, najväčšiu radosť má, keď sa na neho obrátia zákazníci s problémovými, často neriešiteľnými stavmi. Tieto dokáže operatívne analyzovať a navrhnúť riešenia v prospech zákazníkov.

Mirko, v mene redakcie a početnej lanovkárskej obce, želáme Ti ešte veľa tvorivých síl a elánu pri riešení našich problémov.

Zo života našich stredísk

Lyžiarske stredisko SKI Lift Králiky

Pri postupnom predstavovaní našich lyžiarskych stredísk sme zavítali do lyžiarskeho strediska, ktoré leží takmer v srdci Slovenska. V pohorí Kremnických vrchov sa rozvíja doposiaľ menej známe lyžiarske stredisko SKI Lift Králiky, ktoré patrí k strediskám skôr regionálneho významu. Keďže však v roku 2009 stredisko výrazne investovalo do rozvoja, rozhodli sme sa ho predstaviť a oboznámiť s ním našich čitateľov. S vedúcim strediska ANDREJOM KĽAČANOM sme sa pozhovárali o súčasnej situácii i o zámeroch do budúcnosti.

■ *Andrej Kľačan, vedúci strediska SKI Lift Králiky*

■ Na úvod sme požiadali Andreja Kľačana, aby nám priblížil, kedy stredisko vzniklo, začiatky výstavby dopravných zariadení a súčasnú vybavenosť.

Tradícia lyžovania na Králikoch sa začala hneď po 2. svetovej vojne, kedy tu židovská náboženská obec zorganizovala celosvetové hry, akúsi zimnú olympiádu na oslavu života po vojne. V tom čase tu postavili prvý lyžiarsky vlek, volal sa Lichardus. Potom nasledovala dlhá pauza, až kým sa nepostavil lyžiarsky vlek Transporta na súčasnej zjazdovke, ktorý slúžil až do roku 1983 – vtedy ho nahradil dvojvlek z Tatrapomy v Kežmarku. V roku 1984 pribudol malý vlek S, ktorý bol funkčný až do roku 2008. Oba tieto vleky sa v roku 2008 demontovali, postavil sa nový lyžiarsky vlek Doppelmayr s dĺžkou 450 m a prakticky s jeho výstavbou sa začala nová etapa výstavby na Králikoch. Hlavným organizátorom a propagátorom výstavby nového vleku na Králikoch bol Ing. Dvoršťák, ktorý sa pričinil o jeho výstavbu.

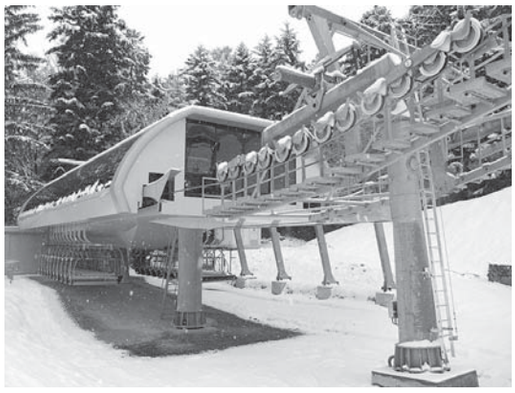

Foto: SKI LIFT Králiky

■ *Poháňacia stanica novovybudovanej štvormiestnej sedačkovej lanovky výrobcu Doppelmayr*

■ Rok 2009 bol rokom, kedy lyžiarske stredisko SKI Lift Králiky, ako jedno z mála lyžiarskych stredísk na Slovensku, investovalo nemalé finančné prostriedky do výstavby lanovej dráhy, technického zasnežovania a ďalších zariadení. Môžete nám povedať, na základe čoho a s akými cieľmi ste sa rozhodli investovať a vybudovať kvalitné služby a podmienky pre lyžiarov?

Rozvoj strediska sa začal v podstate v roku 2004. Súčasní majitelia prišli do strediska a zisťovali klimatické podmienky v horstve, chceli tu vybudovať moderné lyžiarske stredisko pre bežných návštevníkov. Stredisko sa začalo budovať už v rokoch 2004 – 2005 najmä prístupovou cestou, vykupovaním pozemkov a vytváraním základnej infraštruktúry. Postupne sa začalo s rozsiahlejšími investíciami, s prekládkou vysokonapäťového vedenia, prívodu vody do strediska na zasnežovanie, budovaním odstavných plôch, ako aj prípravy na budovanie reštauračných zariadení a projektovej prípravy na všetky prebiehajúce investície. V stredisku sa podarilo zabezpečiť aj fondy z EÚ s dotáciou 50 na 50 %, teda o to je to ľahšie. Predpokladaná výška investícií predstavuje asi 10 miliónov eur, z toho 7,5 mil. eur je so spoluúčasťou z fondov EÚ. Je v tom zahrnutá v podstate kostra strediska - nová 4-miestna odpojiteľná lanová dráha Doppelmayr s prekrytými stanicami s dĺžkou 676 m pri prevýšení 123 m, s kapacitou 2 250 os./h. V stredisku sa nachádza vlek firmy Doppelmayr s kapacitou 1 100 os./h v dĺžke 450 m a prevýšením 90 m a malý vlek S, ktorý má dĺžku 130 m a prevýšenie 35 m.

Do budúcnosti ešte uvažujeme s výstavbou ďalšieho malého vleku pre snoutubing, resp. pre malých lyžiarov. To je v tejto etape, pokiaľ ide o dopravné zariadenia, predbežne všetko. Rozsiahly podiel tvorí až 60 % infraštruktúra, čo je základ strediska, sú to reštauračné zariadenia, požičovňa lyžiarskeho výstroja, pokladne, sociálne zariadenia, bufety, ktoré zastrešuje multifunkčná budova peknej architektúry horského typu. V tomto objeme sa podarilo zabezpečiť aj SPV Leitwolf, ktoré je asi prvé na Slovensku, ide o veľmi moderné zariadenie. Po dohode s majiteľmi sme sa rozhodli zaobstarať si ešte jedno SPV z vlastných investícií, bude to už ojazdené vozidlo.

Zasnežovací systém máme až príliš moderný, je to systém Gemini kombinovaný so Sufagom, pri ktorom spolupracujú obe firmy, ako to funguje bežne aj v Rakúsku. Je to tyčový systém Gemini ovládaný automaticky s 2 – 3 meteostanicami, prevod signálu optickým káblom a 5 automatických kanónov Sufag. Každá šachta je osadená, čo je výhodou, stredisko je síce krátke, ale plošne veľké, pretože zaberá 520 ha.

Vybudovaním lanovky sme v podstate otvorili nové možnosti lyžovania, sú tu dve zjazdovky v dĺžke 850 m, jedna vedie popod lanovku, druhá je vedená trochu ďalej v časti, kde sme sa rozhodli sprevádzkovať snoubordový park. Banská Bystrica má veľký počet obyvateľov, najmä mladých ľudí, pre ktorých je snoubord súčasným trendom. Preto sme pre nich vybudovali asi desať stacionárnych prekážok, ešte s letnou úpravou, samozrejme, so zimným doladením.

V budúcom roku počítame s dobudovaním strediska, úplným dobudovaním reštauračného zariadenia, jazerom na zasnežovanie s kapacitou 16 tisíc m^3, čo nám bude postačovať na plné zasnežovanie všetkých existujúcich svahov. Koncové zariadenia budú osadené na každej šachte, takže nebude potrebná manipulácia s presunom kanónov.

V roku 2009 sa nám ešte podarilo rozšíriť odstavné plochy, máme dostatočnú kapacitu aj pre iných klientov, nielen pre zjazdové lyžovanie. Kapaci-

■ *Lyžiarske stredisko SKI Lift Králiky hojne využívajú najmä lyžiari z blízkej Banskej Bystrice*

ta je pre 500 áut priamo v lyžiarskom stredisku, obrazne povedané, návštevníci vystúpia z auta, nasadia si lyže a lyžujú, pritom je ešte možnosť ďalšieho rozšírenia. Predpokladáme totiž, že sa stredisko bude aj ďalej rozširovať, ciele sú veľké, nad nami je hrebeň s výškou 1 300 m.

■ **Nová lanová dráha bude veľkým lákadlom pre lyžiarov. Ako by ste podľa skúseností z uplynulých rokov zhodnotili klientelu, ktorá najviac stredisko navštevuje? Sú to návštevníci iba z blízkeho okolia Banskej Bystrice, alebo sa sem zatúlajú aj zahraniční návštevníci?**

Stredisko Králiky je výnimočné v tom, že tu v podstate bola iba jedna lyžiarska sezóna kratšia ako 110 dní, teda snehová nádielka je dostatočná. Celý systém funguje tak, že majitelia, prevádzkovatelia zariadení, berú stredisko ako prínos najmä pre domácu klientelu. Aj s cenovou politikou sme sa zamerali na skutočnosť, že naším hlavným cieľom sú domáci hostia, tak to bolo vždy a dúfam, že aj bude. Prirodzene, úprimne privítame každého zahraničného návštevníka, každému sme radi. Napríklad v januári navštevujú stredisko poľskí lyžiari, vo výraznej miere sa vracia aj maďarská klientela, z času na čas zavítajú aj z iných krajín, ale tých je menej.

■ *Michal Šuliga, náčelník sedačkovej lanovky pri zapojovaní hydraulickej centrály napínania dopravného lana*

Ideme sprevádzkovať aj večerné lyžovanie, aby domáca klientela, ľudia, ktorí chodia do práce, si mohli prísť zalyžovať. Stredisko nemá vlastné ubytovacie kapacity, niekoľko chát sa nachádza na svahu, čo je kapacita asi 200 osôb, čo je, prirodzene, pre kapacitu lanovky málo, ale Banská Bystrica a Zvolen ponúkajú široké možnosti ubytovania, neďaleko je obec Tajov s väčším počtom ubytovacích možností. Najbližšie sídlisko Banskej Bystrice je od strediska vzdialené iba 8 km, prepravu na objednávku vieme zabezpečiť aj vlastným mikrobusom. Králiky poznajú ľudia ako stredisko zjazdového lyžovania, najmä pre výučbu mladých ľudí a detí. Určite každý druhý Bystričan sa učil lyžovať na Králikoch. Preto sa zameriavam aj na lyžiarske kurzy pre mládež a deti. Stredisko je známe aj množstvom bežeckých tratí, neďaleko, iba necelé dva km po chodníku, je známa bežecká trať bežeckých pretekov Biela púť. Rozmanitosť zjazdových a bežeckých tratí ľudí priťahuje. Máme ideu, už sa ňou zaoberalo aj mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici, v budúcnosti prepojiť Skalku a Králiky. Momentálne je to trochu komplikované, pozemkové a vlastnícke vzťahy nie sú legislatívne upravené ako napríklad v zahraničí, ale kde je chuť investovať, tam sa vychádza v ústrety.

■ **Ako máte zaistenú bezpečnosť lyžiarov na trati, čo je predpísanou povinnosťou prevádzkovateľov? Viete v nich vyvolať pocit, že si v stredisku dobre zalyžujú, že sa im nič neprihodí a keby aj k úrazu prišlo, že bude o nich dobre postarané?**

Bezpečnosť na svahu je zaistená zmluvou s Dobrovoľnou horskou službou na Slovensku. Zatiaľ sme s tým nemali žiadne problémy. Každý deň je na svahu jeden člen DHS, cez sviatky aj dvaja. V pomere k návštevníkom a ploche svahov je úrazov málo. Je to aj tým, že svahy sú upravované, nie sú tam žiadne nerovnosti. Uvidíme, aké to bude po vytvorení snoubordového parku, ideme trochu do neznáma, ešte potrebujeme doriešiť niektoré bezpečnostné opatrenia. Klienti si však podmienky pre snoubord žiadajú, ale aj tam ideme v súčinnosti s DHS. Navyše, v stredisku máme lyžiarsku aj snoubordovú školu. Pracovníci, ktorí budú túto činnosť zabezpečovať, budú mať na starosti aj bezpečnosť v snoubordových častiach, kde bude všetko označené a malo by to byť bezpečné.

Aj z hľadiska technického vybavenia je všetko v poriadku. Členovia DHS majú vlastné zvozné sane, my im zabezpečujeme skútre a prípadne, ak treba, aj SPV. Spolupracujeme s nimi aj ak sa stane nejaký úraz na bežeckých tratiach, kde úrazov býva niekedy viac ako na zjazdovke. K úrazom na zjazdovkách prichádza pri stretoch alebo nárazoch do pevných zariadení, stĺpov. My máme všetky stĺpy obalené matracmi.

■ **Do lyžiarskeho strediska SKI Lift sa prichádza cez obec Králiky, geograficky významne položenými a vyslovene predurčenými na cestovný ruch. Jednak sa nachádza vo veľmi peknom prostredí a aj štýl a architektúra obce sú veľmi zaujímavé. Ako by ste zhodnotili súčasnú alebo perspektívnu spoluprácu strediska a obce, ktoré by na rozvoji strediska a cestovného ruchu v tejto lokalite mali výrazne profitovať?**

Možno povedať, že po výstavbe v stredisku sa ukázalo, že aj v obci sú ľudia, ktorí by chceli investovať napríklad do ubytovania. Ide najmä o mladších ľudí, ktorí chcú niečo dosiahnuť a začínajú upravovať či prestavovať domy či chatky na malé penzióny. Skutočne, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, je v obci masívnejšia výstavba a vidno záujem ľudí a ich chuť propagovať obec i región aj zveľaďovaním domovej architektúry. Zatiaľ tu nenastala výstavba veľkých hotelov, napokon, je to malá dedinka, v ktorej nie sú veľké možnosti rozptylu. Sú tu však podmienky pre agroturistiku, napríklad pre jazdy na koňoch a pod. Veľké možnosti sú v rozvoji bežeckého lyžovania, veď hrebeň

nad obcou je masívny a hlavná vstupná brána vedie práve cez obec. Boli by sme radi, keby v obci vznikli aj ďalšie reštauračné služby. Ľudia, ktorí prídu do strediska najmä cez sviatky, veľmi radi navštevujú obec, radi sa túlajú pri zimnej idyle. Badať, že sa to už trošku upravuje.

■ V blízkosti strediska sa nachádzajú aj ďalšie strediská - Skalka, Šachtičky, Selce. Uvažovali ste o spolupráci blízkeho okolia Banskej Bystrice, napríklad o spoločnom lístku pre lyžiarov? Vieme, že lyžiari, ktorí prídu na viacdenný pobyt počas prázdnin a dovoleniek, by sa radi rozptýlili a vyskúšali aj možnosti iných stredísk, a tak si pobyt spestrili.

Už sme diskutovali na túto tému so strediskami Selce, Malachov a Šachtičky, predstavovali sme si, že by sme urobili spoločný lístok pre spádovú banskobystrickú oblasť. Myslím si však, že čas ešte celkom nedozrel, ale v blízkej budúcnosti to bude určite nevyhnutné. Ako vieme, do Banskej Bystrice z Bratislavy by mala byť do dvoch rokov hotová štvorprúdová cesta, čo bude predstavovať 1,5 h cesty autom. Ľahšia dostupnosť bude mať veľký efekt aj na chuť lyžovať v tomto regióne. Ak by sa urobil centrálny lístok všetkých týchto stredísk, poskytli by sme možnosť klientom navštevovať a chodiť bez obmedzenia, kam by mali chuť ísť, čo by sa v konečnom dôsledku prejavilo pozitívne. Snažíme sa, určite sa tomu nebránime, ale musíme si ešte rok - dva počkať.

Ďakujeme za rozhovor a prajeme lyžiarskemu stredisku SKI Lift Králiky, aby sa mu podarili zrealizovať všetky plánované zámery v rozvoji strediska a veľa spokojných návštevníkov.

Miroslav Grešo

ZUSAMMENFASSUNG

In der Rubrik „Aus dem Leben unserer Skizentren“ stellen wir das Skizentrum SKI LIFT Králiky, das man fast im Herzen der Slowakei, in der wunderschönen Natur des Gebirges Kremnické vrchy finden kann, vor.

SUMMARY

In the column “From the life of our ski resorts“, we present the ski resort SKI LIFT Králiky, which can be found near the heart of Slovakia, in the beautiful nature of the Kremnické vrchy mountains.

Lanovkári, ako ich nepoznáme

Pri hľadaní pracovníkov lanoviek a lyžiarskych vlekov so zaujímavými koníčkami sme často prekvapení, koľkým pozoruhodným záľubám sa venujú a aké nečakané zážitky im prinášajú. Dnes predstavíme Milana Ohurniaka, ktorý ako vlekár pracuje už niekoľko rokov v lyžiarskom stredisku Iľanovo – Košútovo. Málokto z lanovkárskej obce tušil, aké veľké cestovateľské srdce sa v ňom skrýva. Precestoval s ním kus sveta. Všetko sa napokon dozviete z nášho rozhovoru...

Foto: M. Ohurniak

■ *Milan Ohurniak po zlyžovaní pieskovej duny v Maroku*

■ Skôr, ako začneme hovoriť o vašich záľubách, prezraďte nám niečo z vášho života.

Narodil som sa v Liptovskom Mikuláši a vyrastal som v malebnej dedinke Iľanovo. Po absolvovaní strednej školy s maturitou som začal pracovať v stavebnom priemysle ako umelecký stolár. Je to moja hlavná profesia, ktorú vykonávam v súčasnosti mimo zimnej sezóny na živnosť. V zime, počas lyžiarskej sezóny, pracujem ako technik lyžiarskych zariadení, vodič SPV a technik pre zasnežovanie a ďalšie práce v stredisku Iľanovo. K športovaniu ma doviedol môj otec, keď už ako trojročného ma zobral na lyžiarsky svah v našom malom miestnom lyžiarskom stredisku. Dal mi dobré základy, ktoré dodnes využívam. Otec je mojím učiteľom, ale aj vzorom, v prístupe k práci. Tak som prakticky začal pracovať v stredisku Iľanovo – Košútovo najskôr ako dobrovoľník, po absolvovaní kurzu v obsluhe lyžiarskeho vleku. Neskôr som pracoval v lyžiarskom stredisku Javorovica v Liptovskom Jáne. Pracoval som aj pre firmu TechnoAlpin, kde som sa podieľal na spolupráci pri výstavbe zasnežovacích systémov vo viacerých strediskách. Boli to napríklad lyžiarske strediská Veľká Rača – Oščadnica, Bachledova dolina – Jezersko, Makov – Čierne, Liptovská Porúbka – Zapač, Vrátna – Chleb a ďalšie, niektoré aj v Českej republike a v Poľsku. Už je to pätnásť rokov, čo sa pohybujem okolo lyžiarskych zariadení, a to nepočítam roky strávene na snehu na lyžiach.

■ Lyžovanie nie je vaším jediným koníčkom. Koľko ich vlastne máte?

Je ich veľa, ale všetky vychádzajú z mojej lásky k prírode a pohybu v nej. Základom bolo lyžovanie, ku ktorému pribudol skialpinizmus, horolezectvo, rybárstvo, fotografovanie a videodokumentaristika. V lete ešte cyklistika, cestná alebo horská, obe mám rád, pretože mi pomáhajú udržať sa v dobrej kondícii, ktorá je potrebná pri absolvovaní náročných výstupov v horách. Pri potulkách prírodou sa snažím sledovať prírodu čo najprirodzenejšie, hľadám v nej čisté prírodné čaro a tieto momenty sa snažím zachytiť fotoaparátom alebo kamerou čo najhodnovernejšie. Potom si to doma prezerám, upravujem, prípadne tvorím amatérske video.

■ Kedy ste začali so skialpinizmom a ako ste sa dostali k horolezeckým expedíciám?

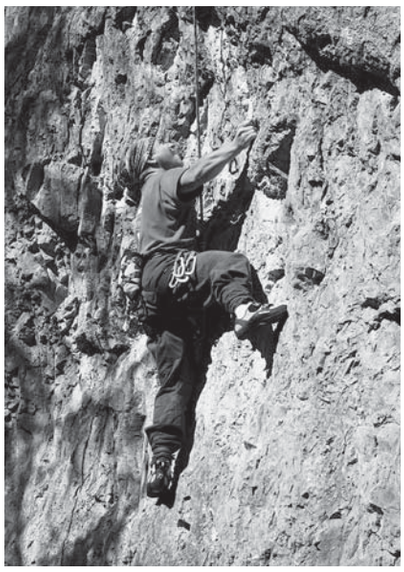

■ *Náš lanovkár na cvičných skalách v Machnatom (Demänovská dolina)*

■ *Milan Ohurniak – prezývaný BARNEY počas skialpinistickej túry Grenzglettscher v pohorí Monte Rosa (4 634 m n. m.)*

Otec ma od malička viedol k lyžovaniu, turistike a k ďalším športom. Takže po detských začiatkoch som začal lyžovať aj za školu, zúčastnil som sa rôznych mládežníckych pretekov, napríklad to bola Lastovička, miestne preteky pre mládež. Aj počas štúdia na strednej škole som získal úspechy na pretekoch na Martinských holiach. (Poznámka redakcie – v posledných pretekoch lanovkárov 7. apríla 2009 na Štrbskom Plese Milan Ohurniak zvíťazil v kategórii najmladších mužov.)

O skialpinizme som sa dozvedel, keď som mal 14 – 15 rokov od vášho spolupracovníka Tibora Novajovského, ktorý bol reprezentantom v tomto športe. Spočiatku som skialpinizmu nevenoval väčšiu pozornosť, pretože pre tento šport musí človek vyzrieť. Až neskôr, keď som už bol starší, zaobstaral som si potrebný výstroj a začal som to skúšať. Najskôr v miestnej Iľanovskej doline, potom som prešiel do Žiarskej doliny a otvárali sa mi nové možnosti hľadania zážitkov v prírode. Pozrieť sa napríklad na Baranec, na Hrubú kopu... Zo Západných Tatier sme prešli na Vysoké Tatry, začali sme s Kriváňom, potom Soliskom, Patriou atď. Doteraz pokračujem v putovaní po Vysokých a Nízkych Tatrách, po Fatre... Tak sa stal zo mňa cestovateľ po slovenských horách.

■ *Prechod ľadových trhlín na ľadovci gergeti*

■ Ako je o vás známe, nielen po slovenských. Boli ste účastníkom viacerých expedícií v zahraničí. Podeľte sa s nami o zážitky z týchto ciest.

Do tímu expedícií som sa dostal po zoznámení sa s ľuďmi, ktorí majú rovnaké záľuby ako ja. Oslovili ma, aby som šiel s nimi do švajčiarskych Álp do oblasti Zermattu, kde chceli, aby som im zdokumentoval výstupy. Bola to pre mňa výzva, ale aj nový obzor dobrodružstva. Po Alpách prišiel Kaukaz, expedícia bola úspešná, ale zaskočila nás v Gruzínsku vojna. Vtedy som si viac uvedomil hodnotu života. Kým to človek nezažije, nevie si predstaviť, čo vojna dokáže. Odvtedy si oveľa viac vážim život a priznám sa, že s malou dušičkou som uvažoval o ďalších expedíciách. Ale prišla severná Afrika, expedícia do Mauretánie.

Do Afriky som si zobral aj lyže a zlyžoval som nielen najvyšší vrch severnej Afriky Džabal Toubkal (4 167 m), ale aj asi 150-metrovú pieskovú dunu. V Afrike sme boli 22 dní, prešli sme 13 tisíc kilometrov, viac ako pretekári rely Paríž – Dakar.

■ Aké pocity ste mali pri lyžovaní na pieskovej dune?

Keď už som si zobral lyže, chcel som to vyskúšať. Našiel som si fantastickú veľkú dunu, presne podľa mojich predstáv, žiaľ, bola za hranicou mínového poľa. Treba spomenúť, že všade okolo ciest v Západnej Sahare boli tabule s nápismi Pozor míny.

Mám rád adrenalín, ale radšej som si vybral inú dunu. Presahovala cez útes a mala asi 150 m. Spustil som sa viac ráz. Pripomínalo mi to jazdu na čerstvo napadnutom mokrom snehu, ktorý sa lepí na sklznicu, keď nie je správne navoskovaná. Najskôr som skúšal ísť hore naboso, ale zabáral som sa hlboko do piesku. Zistil som, že v lyžiarkach to ide lepšie. Tak som si s humorom povedal: Aj keď som si na dune dobre nezalyžoval, aspoň som si dobre zašliapal.

■ Plánujete v blízkej budúcnosti zúčastniť sa na ďalších zahraničných expedíciách?

■ *Na vrchole Jebel Toubkal v severnej Afrike – pohorie Atlas (4 167 m n. m.)*

Čo bude ďalej, neviem, nie je to jednoduché. Doteraz som si všetky expedície platil sám, ťažko sa hľadajú sponzori, stále sa to považuje za niečo nadštandardné, pritom ide o reklamu firmy, strediska alebo Slovenska. Úspech expedície je kolektívny, nie je to o jedincovi. Domnievam sa, že aj v tejto oblasti myslenia a konania máme ešte čo dobiehať. V prvom rade je však hlavné zdravie. Keď bude zdravie, tak sa ušetrí azda aj nejaké to euro a budeme môcť ísť znova do sveta – pozerať, fotiť, natáčať...

Ďakujeme nášmu lanovkárovi za rozhovor a prajeme mu veľa ďalších zážitkov z ciest po horách sveta.

ZUSAMMENFASSUNG

Viele Bediener von Beförderungsanlagen in Skizentren haben einige Hobbys. In der Rubrik „Seilbahner wie wir sie nicht kennen“ stellen wir Milan Ohurniak, einen bekannten Skialpinisten und Bergsteiger, vor. Er erzählt über seine Erlebnisse der Kaukasus-Expedition, während deren sie der Krieg in Grusinien erwischt hat, und aus Nordafrika, wo sie am größten Berg dieses Gebietes sowie auf einer Sanddüne skigelaufen sind.

SUMMARY

Many operators of transportation devices in ski resorts have some hobbies. In the column “Cableway workers as we don´t know them“, we introduce Milan Ohurniak, a well-known ski-alpinist and mountain climber. He talks about his experiences from the Caucasus expedition, during which they got caught up in the Georgian war and from North Africa, where they skied from the region´s highest mountain as well as on a sand dune.

Doppelmayr® info

Gondola na Červenom mori

Firma Doppelmayr dokončila v máji 2009 v Al Sokhna na severnom okraji Červeného mora výstavbu gondolovej lanovej dráhy, ktorá spája novopostavený luxusný hotel so strediskom wellness na neďalekej náhornej plošine.

Lanovka Doppelmayr 8-MGD vedie od Červeného mora do výšky 232 m, kde vzniká arabské rozprávkové mesto s amfiteátrom, bazárom, kľukatými uličkami a početnými luxusnými zariadeniami pre voľný čas. Zariadenie sa otvorí koncom roka 2009.

Rezort Amer z Al Sokhna (Egypt) vyrástol doslova z ničoho a stane sa rozprávkovým dovolenkovým rajom. Investorom je skupina Amer. Group, celosvetovo pôsobiaca spoločnosť so sídlom v Káhire, má niekoľko tisíc pracovníkov. Predmetom jej činnosti je pozemné staviteľstvo, zriadenie a manažment turistického rezortu, nákupných stredísk a pod.

Technické údaje 8-MGD Al Sokhna

Prepravný výkon	1 180 os./h
Čas jazdy	4,4 min.
Jazdná rýchlosť	5,0 m/s
Gondoly	22 ks
Interval	24,4 s
Šikmá dĺžka	1 020 m
Prevýšenie	207 m
Podpery	4
Pohon	údol. st.
Napínanie	údol. st.

■ *Gondolová lanovka pri Červenom mori v Al Sokhna*

Podzemné zábavné zariadenia v Ocean Parku

Spoločnosť Doppelmayr/Garaventa inštalovala v jednom z najväčších tematických a zábavných parkov na svete, Ocean Parku v Hongkongu, pozemnú lanovku v štýle Julesa Verneho. Počas trojminútovej jazdy v 1,3 km dlhom tuneli máte pocit, že idete ponorkou v hlbokom oceáne.

Ocean Park je jedným z najväčších a najvzrušujúcejších oceanárií na svete. Od otvorenia v roku 1977 sem prišlo 90 miliónov návštevníkov z celého sveta. Nová pozemná lanovka spája dve oblasti parku oddelené kopcom, Waterfront a Summit. Jej úlohou je skrátiť čakanie na dvoch súčasných, paralelne vedených kabínkových lanovkách a návštevníkov pomocou šou naladiť na tému sveta oceánu.

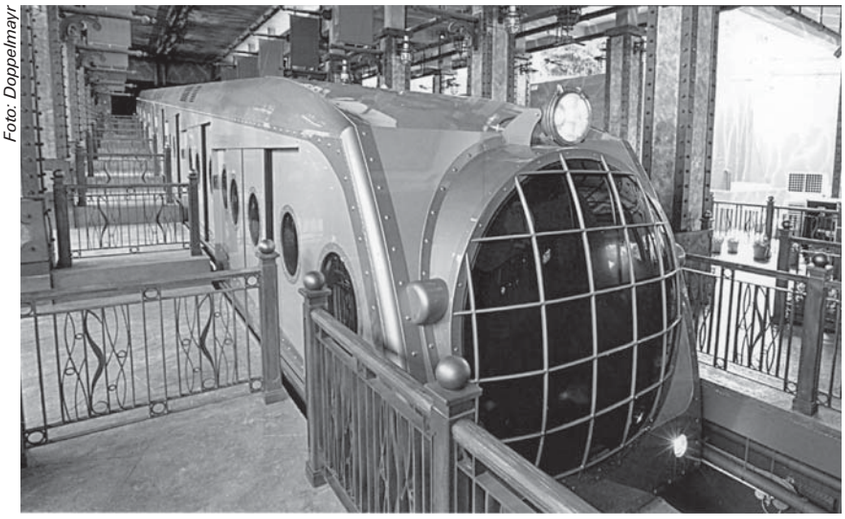

Foto: Doppelmayr

■ *Podzemná lanovka v Ocean Parku, Hongkong*

Pohon v dvojitom vyhotovení

Pozemná lanovka vedie kompletne tunelom. Spĺňa najvyššie nároky týkajúce sa dispozičnosti. Na zabezpečenie vysokého stupňa dispozičnosti je pohon vyhotovený v dvojitom prevedení. V prípade poruchy možno ihneď prepnúť na druhý systém. Aj protipožiarnej ochrane sa venovala špeciálna pozornosť. Celá trasa je vybavená bočnou únikovou štôlňou, v ktorej možno v prípade požiaru vytvoriť vzduchový pretlak, ktorý bráni vniknutiu dymu.

Ilúzia ponorky

Dizajn vozňov a staníc pripomína Verneho Nautilus – v románe 20 tisíc míľ pod morom. Cestujúci má mať dojem, že sa s ponorkou ponára do oceánu. Vozidlá sú vybavené obrazovkami tak, aby cestujúci mali dojem, že sa nachádzajú pod vodou v ponorke s panoramatickou strechou.

Trať lanovky je s výnimkou miesta výhybky priama a má konštantný sklon. Pre nízky sklon je vybavená protilanom, ktoré je v údolnej stanici napínané. Aby vozne aj v protistanici presne zastavili, opierajú sa v koncovej polohe o hydraulický nárazník.

Plánovanie a vyhotovenie trvalo dva roky. Lanovka bola postavená podľa hongkonskej normy, dodatočne museli byť zohľadnené lokálne predpisy pre zábavné parky, ako aj predpisy CEN-normy.

Majstrovská logistika transportu

Mimoriadnu výzvu predstavoval transport dopravných prostriedkov. V hongkonskom prístave museli byť naložené na nákladný žeriav, aby obišli ostrov. Pre množstvo návštevníkov boli v noci, kedy je park zatvorený, prenesené cez

zariadenie parku a nasadené na pomocné koľajnice.

Technické údaje
400-FUL Ocean Express

Prepravný výkon	5 000 os./h
Čas jazdy	3,1 min.
Čas státia v stanici	1,7 min.
Jazdná rýchlosť	10 m/s
Šikmá dĺžka	1 280 m
Prevýšenie	115 m
Pohon	550/1 500 kW Summit

Dva dopravné prostriedky na vlak

Stavebný boom v ruskej olympijskej oblasti

Do olympijskej lyžiarskej oblasti Roza Khutor dodala firma Doppelmayr už šesť lanoviek. Koncom roka 2008 bolo dokončené zariadenie 8-MGD Lift A. V Roza Khutor, v kaukazských horách vzdialených 40 km od Soči, sa budú v roku 2014 konať alpské lyžiarske disciplíny.

Roza Khutor je úplne nové lyžiarske stredisko, ktoré sa nachádza na vysočine nad miestom Krasnaya Polyana. Celková dĺžka zjazdoviek dosiahne v čase ZOH 55 km. Stredisko sa nachádza vo výške od 819 do 1 185 m n. m. Keďže hornatá krajina oblasti Soči je obľúbenou turistickou oblasťou, je pravdepodobné, že lanovky budú rovnako vyťažené aj v letnej prevádzke.

Náročná uvoľňovacia lanovka

Údolná stanica lanovky 8-MGD leží v nadmorskej výške 560 m. Lanovka je prívodnou komunikáciou k plošine Roza Khutor (1 166 m). Rozpätie lanovky variuje medzi 5,5 a 6,5 m. Križuje zalesnený a rozbrázdený terén s veľmi hlbokou a širokou roklinou, čo si vyžadovalo zriadenie dvoch uvoľňovacích navijakov. Stanice sú starostlivo integrované do infraštruktúry okolitých stavieb. Vo vrcholovej stanici sú reštaurácie, obchody, lyžiarska škola a detská škôlka, priestory pre personál, garáže pre SPV a skútre, agregáty pre núdzovú elektrinu atď. Údolná stanica sa nachádza pri veľkom parkovisku tiež v skupine budov, kde sú dielne, čistiace zariadenia a zariadenia infraštruktúry.

Technické údaje
8-MGD Roza Khutor Lift A

Prepravný výkon	2 478 os./h
Čas jazdy	7,5 min.
Jazdná rýchlosť	6,0 m/s
Gondoly	77 ks
Interval	11,6 s
Šikmá dĺžka	2 341 m
Prevýšenie	606 m
Podpery	18
Pohon	vrchol. st.
Napínanie	údol. st.

Lanovka nad štadiónom pre MS vo futbale

Spoločnosť Garaventa inštalovala pozemnú lanovku na odvážnej konštrukcii strešných nosníkov nového štadióna Moses Mabhida v Durbane, v južnej Afrike, s kapacitou 70 tisíc sedadiel.

Štadión, pôvodne pomenovaný podľa legendárneho kráľa Zulu Senzangakhana, bol síce postavený pre MS vo futbale 2010, avšak je súčasťou dlhodobo plánovaného konceptu vývoja mesta.

Je časťou rozsiahleho športového strediska a novovzniknutej oblasti s obchodmi, reštauráciami, podzemnými garážami a pod. Strechu nad tribúnami nesie 100 m vysoký biely oceľový oblúk, ktorý sa rozdeľuje do dvoch ramien. Po jednom vedie 25-miestna pozemná lanovka k vyhliadkovej plošine, najvyššiemu bodu mesta, ktorý ponúka nádherný výhľad na more a ďaleko do hornatej krajiny. Dopravný prostriedok je štvorhranné teleso s hydraulickým vyrovnávaním úrovne podlahy. Navijakový pohon je umiestnený v dutom priestore základu podpery, na vrcholovej strane pod vyhliadkovej plošinou je len vratné koleso.

Lanovku dokončili v júni 2009, na štadióne sa ešte stále pracuje. Počas montáže Garaventy na stavbe pracovalo súčasne až 1 500 osôb. V rámci MS 2010 sa tu bude hrať sedem zápasov, medzi nimi dva semifinálové. Lanovka počas zápasov futbalových majstrovstiev nebude z bezpečnostných dôvodov v prevádzke, patrí však k najväčším atrakciám športového parku.

Technické údaje
25-FUL Moses Mabhida Stadium Cable Car

Prepravný výkon	230 os./h
Čas jazdy	1,5 min.
Čas státia v staniciach	1 min.
Jazdná rýchlosť	2,0 m/s
Dopravné prostriedky	1
Šikmá dĺžka	213 m
Prevýšenie	105 m
Pohon	145 kW v základe podpery

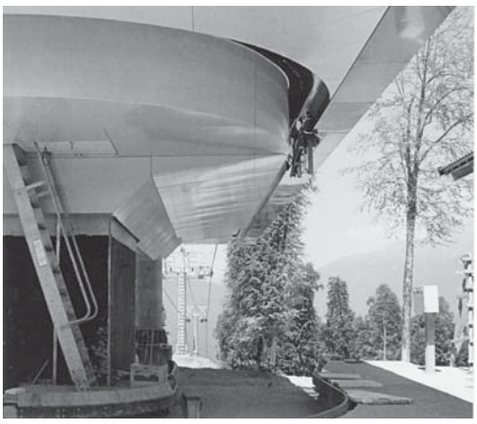

■ *Vrcholová stanica lanovky 8-MGD Roza Khutor Lift A*

■ *Pozemná lanovka na strešnom mostíku jazdí k najvyššiemu vyhliadkovému bodu mesta Durban*

OL TRADE

zasnežovanie Johnson Controls Neige

mobilné ľadové plochy

www.oltrade.sk

SCANDINAVIAN RAILS

VYBAVENIE SNOWBOARD PARKOV

BEZPEČNOSTNÉ VYBAVENIE ZJAZDOVIEK

MBS-ADIC

LA SECURITE AU SOMMET

www.groupemnd.com

LEITNER® ropeways informuje

Novinky z firmy Leitner

Nová bezpečnostná zábrana sedačiek

■ *Bezpečnostná zábrana sedačiek*

Tento patentovaný bezpečnostný systém pre ochranu cestujúcich bol predstavený na tohtoročnej výstave Interalpin v Innsbrucku.

Ide o prvý systém s automaticky blokovanými bezpečnostnými zábranami. Tieto sa v údolnej stanici automaticky po nástupe zatvárajú a zaistia sa proti otvoreniu. K odisteniu a otvoreniu dochádza až pri vjazde do hornej stanice. Počas jazdy je tak zábrana na sedačke po celý čas uzatvorená. Môže sa stať, že pri vjazde do hornej stanice cestujúci mechanicky zabráni automatickému otvoreniu zábrany. V tomto prípade snímače zaregistrujú tento stav a lanovku zastavia.

Opierky nôh sú odklápateľné, čo umožňuje bezpečné uzatvorenie zábrany, bez nárazu nôh do držiaka opierky. Cestujúci si aj počas jazdy môžu nájsť najlepšiu polohu na sedenie a upraviť najvýhodnejšiu polohu opierky nôh.

Tento systém možno vybaviť ešte detskou vyklápateľnou poistkou, ktorá sa montuje priamo na zábranu. Kidstop, ako sa táto detská poistka nazýva, zabezpečí, že ani malé deti nemôžu zo sedačiek vypadnúť. Uvedený bezpečnostný systém možno namontovať aj na existujúce sedačky.

Pre strediská Schladming a Kitzbühel nové 8-miestne sedačkové lanovky

V známych rakúskych strediskách Schladming a Kitzbühel budú v nasledujúcej zimnej sezóne lyžiarov prepravovať nové kapotované 8-miestne odpojiteľné sedačkové lanovky

V Schladmingu legendárnu lanovku Märchenwiese nahradila nová kapotovaná 8-miestna odpojiteľná sedačková lanovka. Tým, že sa presunula údolná stanica hlbšie do údolia, dosiahlo sa priame prepojenie s lanovkou Lärcherkogelsüd, a tak sa zabezpečila pre lyžiarov pohodlná preprava až na vrchol Planai, ktorý je v nadmorskej výške 1 906 m. Nová sedačková lanovka v Schladmingu má kapacitu 3 000 osôb/h, sedačky sú komfortne čalúnené, vyhrievané a kapotované.

V lyžiarskom stredisku Kitzbühel postavila firma Leitner namiesto starej 3-miestnej sedačkovej lanovky (Kaserneck) novú 8-miestnu kapotovanú odpojiteľnú sedačkovú lanovku, ktorá pri rýchlosti 5 m/s prepraví 3 300 osôb/h na Pengelstein, ktorý je vo výške 1 938 metrov nad morom. Pri tejto lanovke sa použil najmodernejší priamy pohon. Sedačky sú komfortne čalúnené a vyhrievané.

Foto: Leitner

■ *Kapotovaná 8 – miestna sedačková lanovka – štvrtý sprava Martin Leitner*

Crystal kabíny Flying v Hongkongu

Crystal kabína je zvláštna tým, že má priehľadnú podlahu. Sklenená podlaha je z temperovaného skla hrúbky 4,48 cm. Sklo spĺňa európske bezpečnostné normy.

Takéto kabínky si vyžiadal zákazník v Hongkongu. Najskôr bolo na lanovej dráhe okrem klasických kabín zaradených 12 presklených desaťmiestnych kabín. Lanovka premáva v Hongkongu na ostrov Lantau. Cestujúci majú možnosť z výšky 120 m vidieť nielen more, prekrásnu prírodu, medzinárodné letisko, ale aj monumentálnu sochu Budhu, ktorá je zasadená do prírodnej scenérie ostrova. Niet sa čo čudovať, že dopyt návštevníkov ostrova na prepravu v týchto panoramatických kabínach bol veľmi veľký, a preto je dnes zaradených na lane už 30 týchto kabín. V roku 2008 táto lanová dráha prepravila 1,6 milióna návštevníkov. Počas víkendov je prepravených asi 8 000 osôb, z toho 2 000 v Crystal kabínach.

Prvá 10-miestna kabína v Taliansku

Kronplatz je jedným z najdôležitejších lyžiarskych stredísk v Taliansku. Spoločnosť Leitner s ním spolupracuje už viac ako 40 rokov. Od roku 2000 tu firma Leitner vybudovala štyri 8-miestne lanovky.

Pre nadchádzajúcu zimnú sezónu sa pripravuje výstavba novej 10-miestnej kabínkovej lanovky, ktorá nahradí kapacitne už nevyhovujúcu sedačkovú lanovku. Nová kabínková lanová dráha prepraví až 4 000 osôb za hodinu. Lyžiari sa môžu tešiť na kratšie čakacie doby a podstatne viac pohodlia. Sedadlá Sigma v kabínkach sú vyhrievané. Tým, že sa pôvodná stanica presunula oproti pôvodnej o 440 m, má dnes lanovka dĺžku až 1 700 m. Súčasne sa zabezpečilo priame prepojenie s 15-miestnou kabínovou lanovkou Belveder, čím sa zvýšil komfort cestovania k vrcholu zjazdoviek. Novinkou je aj predĺžený terminál stanice, čo umožňuje bezproblémové vkladanie lyží a snoubordov do držiakov kabín a pohodlný nástup.

Časopis LAVEX-info v č. 3/2009 priniesol čitateľom najzaujímavejšie aktuálne realizácie Poma vo svete. Ako sme prisľúbili, v tomto čísle ponúkame ďalšie zaujímavosti z kuchyne Poma.

Švajčiarsko

Veľká premiéra

Známy výrobca kabín Sigma prelomil v istom zmysle tabu, ktoré sa vznášalo nad švajčiarskym územím. Do strediska Zinal neďaleko Zermattu, nachádzajúceho sa v samom srdci krajiny, dodal dve kabíny pre tamojšiu visutú lanovú dráhu.

Matterhorn táto premiéra celkom očarila! Uvážte, veď ňou bol podkopaný istý druh

■ *Visutá lanová dráha v švajčiarskom stredisku Zinal*

monopolu. Ale výber Sigma bol úplne logický a predstavuje významné ocenenie kvality produktov spoločnosti Sigma: dve nádherné, celkom presklené 40-miestne kabíny s veľmi širokými vstupnými otvormi. Pre Francisa Chamarela tento úspech nie je výsledkom náhody - inovácia, vysoká technologická úroveň, bezpečnosť a dizajn sú vlastnosti, ktoré tieto kabíny charakterizujú. Na mieru zodpovedajú potrebám prevádzkovateľa. Visutá lanová dráha Zinal na svojich 2 400 m prekonáva prevýšenie 775 m a otvára prístup na všetky lyžiarske terény vo vyšších nadmorských výškach. Rovnako a predovšetkým otvára perspektívy rozľahlého trhu, ktorý zažil vkročenie francúzskeho výrobcu do švajčiarskej pevnosti.

Francúzsko

Integrovaný záchranný systém pre kabínkové lanové dráhy

Integrovaný záchranný systém Poma aktuálne vlastní kabínková lanová dráha Celliers, vysvetľuje Damien Lanier (systémový inžinier Poma).

Trať z dôvodu optimalizácie na úrovni traťových podpier prechádza stometrovým úsekom ponad veľmi hlboké údolie. Z tohto dôvodu sme museli vyvinúť záchranné zariadenie, ktoré sa líši od vertikálnej evakuácie bežne používanej na lanových dráhach. Záchranný voz je

■ *Integrovaný záchranný systém na lanovej dráhe Celliers*

uskladnený na jednej z podpier, poháňaný motorom umiestneným pri päte podpery a riadi ho osoba poverená prevádzkovateľom. Záchranný voz je držaný pomocou osobitného lana pohonu a pohybuje sa po nosnom dopravnom lane. Počas záchrannej akcie voz prechádza ponad uchytenia kabín, kým nedôjde ku kabíne, ktorú je potrebné evakuovať. Upevní sa na uchytenie kabíny, pričom ju súčasne odpojí od dopravného lana. Záchranný voz si týmto spôsobom vezme kabínu úplne do svojej moci a spustí sa s ňou pozdĺž dopravného lana na určené miesto. Počas celého zásahu cestujúci zostávajú v kabíne pasívni až do miesta, kde môžu ľahko a bezpečne opustiť kabínu. Naším cieľom je rozvinúť a rozšíriť túto techniku vo Francúzsku a v najbližšom období rovnako aj v Číne.

Kabínková lanovka Celliers je zaujímavým, ale predovšetkým veľmi praktickým riešením spojenia dedinky Celliers na úpätí masívu La Lauziere s oblasťou Valmorel v Savojských Alpách. Celliers je dedinka v nadmorskej výške 1257 m. V zime ju spájala hlavná cesta cez Col de la Madelaine, avšak je veľmi nebezpečná pre blízkosť lavínových žľabov. Ďalšia cesta k dedinke viedla cez Doucy a Combelouviere, bola však ustavične ohrozovaná zosuvmi pôdy a jej údržba bola finančne veľmi nákladná. Definitívne túto cestu pochoval masívny zosuv pôdy v roku 1997. Jej rekonštrukcia by bola finančne nesmierne náročná, preto padlo rozhodnutie spojiť túto dedinku s tridsiatimi stálymi obyvateľmi, dvoma hotelmi, reštauráciami a prázdninovým centrom lanovou dráhou. Problém s prístupom by znamenal koniec jej rozvoja a začiatok úpadku, preto bolo potrebné urýchlene reagovať.

Realizáciu sprevádzalo niekoľko problémov - nebezpečný terén (hrozba zosuvov), prejazd vozňov ponad vyše 100 m hlbokú úžľabinu, nízka prepravná kapacita, relatívne malý rozpočet. Nakoniec Poma navrhla kompaktnú kabínku prispôsobenú prostrediu so stanicami, ktoré sú vhodne včlenené do okolitého prostredia.

Kabínková lanovka je 804 m dlhá a na svojej trase prekonáva 305 m prevýšenie. Prepravu zaisťuje 10 kabín a cesta, ktorá trvá obyvateľom Celliers niekoľko minút, by trvala autom približne štvrťhodiny. Tento projekt umiestnený vo veľmi citlivom prírodnom prostredí je príkladom a výsledkom plodného riešenia a komunikácie všetkých zainteresovaných strán.

Technické charakteristiky KLD8 Celliers

Typ stanice	Multix
Dĺžka trate	804 m
Prevýšenie	308 m
Prepravná rýchlosť	5 m/s
Prepravná kapacita	700 os./h
Počet vozňov	10
Typ vozňa Diamond	8
Čas prepravy	2 min. 41s
Počet podpier	5
Poháňacia stanica	vrcholová
Napínacia stanica	údolná

Južná Amerika – Kolumbia

Veľké ocenenie pre Medellinské MetroCable

Brazília

Nadzemná električka Poma v Rio de Janeiro

Úspech riešenia časti mestskej dopravy v kolumbijskom Medelline lanovou dopravou získal ocenenie Design Awards 2009 a štvorkilometrová kabínková lanová dráha je jeho brazílskym pokračovaním. Mestská doprava s využitím lanoviek získava na aktuálnosti a veľkej popularite. Zmocníme sa tejto vymoženosti aj v našich končinách?

Pre spoločnosť Poma je 18. marec 2009 veľkým dňom. V Londýne porota expertov zložená z architektov, dizajnérov, štylistov a špecialistov na ochranu životného prostredia na čele s Alanom Yentobom poukázala na skutočnosť, že dizajn môže výrazne prispieť ku kultúrnej, sociálnej a politickej zmene.

V kategórii Doprava získal cenu Design Awards 2009, ktorú udeľuje Brit Insurance Medellinsky Metrocable – linka J francúzskeho výrobcu Pomagalski. Tento projekt je výsledkom prenosu špičkovej technológie vyvinutej a používanej pre lyžiarske strediská do prostredia mestskej hromadnej dopravy. Vďaka kabínkovej lanovke obyvatelia chudobnejších častí medellinského veľkomesta cestujú kratšie, bezpečne a pohodlne. Čo viac k tomu chýba? Možno len to, aby tento projekt nezostal osamotený.

Dnes už vieme, že voľným pokračovaním tohto príbehu je najväčšia kabínková lanová dráha na svete, ktorú Poma stavia v Rio de Janeiro. Slávnostné otvorenie je naplánované na začiatok roku 2010.

Bolo to práve MetroCable, ktoré inšpirovalo Rio k realizácii podobného projektu. Šesťnásobné skrátenie času cestovania do školy (15 minút namiesto jeden a pol hodiny) podnietilo úrady štátu Rio (Consortion do Rio Melhor) zaoberať sa myšlienkou postaviť obrovskú lanovku s takmer štvorkilometrovou dĺžkou, hovorí Philippe Adrien. Táto lanovka, skutočná nadzemná električka, spojí obyvateľov vŕškov Complexo de Alemao a bude prepojená s miestnymi vlakmi, autobusmi a metrom. Lanovka ako prostriedok mestskej hromadnej dopravy vstupuje do centra intermodality dopravných systémov. Lanovka v Riu je zapojená do komplexu sociálneho rozvoja, ktorý zahŕňa výstavbu nemocníc a knižníc. Projekt podporujú prezident Lulo, štát Rio a federálna republika. Lanová dráha v Riu bude mať šesť staníc spojených s komerčnými centrami a prepravu zabezpečí 163 8-miestnych kabín Diamond. Východzia stanica bude situovaná na linke prímestského vlaku v Bonsuccesso.

Ako sme sa dozvedeli, ani v Medelline projekt MetroCable nekončí. Pripravuje sa tretia linka lanovkového metra, ktorá pôjde až po Parque Arvi – do zelenej zóny s miernym podnebím nachádzajúcej sa na náhornej plošine v extraviláne Medellinu.

Z podkladov Poma spracoval a pripravil Mgr. Róbert Hiľovský, Techmont Snow Poprad, výhradný zástupca Pomagalski v SR a ČR, poma@techmontsnow.sk

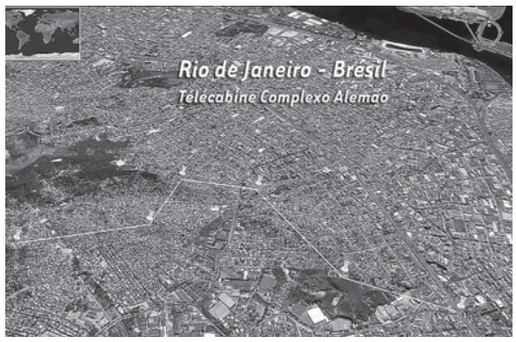

■ *Trasa nadzemnej električky v Rio de Janeiro*

Bulharsko

Modernizácia strediska Pamporovo a Chepelare

Lyžiarske stredisko Pamporovo sa nachádza približne 250 km od hlavného mesta Bulharska – Sofie a 15 km od hraníc s Gréckom.

■ *Údolná stanica lanovky v bulharskom stredisku Pamporovo*

Pomu stredisko požiadalo o modernizáciu 3-miestnej sedačkovej lanovky s odpojiteľným uchytením s dĺžkou 2 150 m. Vzhľadom na finančné možnosti a dostupnosť potrebného personálu, bola modernizácia rozdelená do dvoch etáp, konštatuje Gaetan Deheul. V prvej etape v roku 2007

■ *SLD Multix 4 v stredisku Chepelare*

Poma nahradila elektrické zariadenia a v druhej vynovila mechanickú časť. Nakoniec prišiel na rad komfort cestujúcich a celková výkonnosť lanovej dráhy.

Avšak neostalo len pri rekonštrukcii. V Pamporove v januári tohto roka uzrela svetlo sveta Snežanka - úplne nová sedačková lanovka typu Multix s odpojiteľnými 6-miestnymi vozňami s bublinami. Osadená uprostred lesa, dlhá takmer 3 km, s prepravnou kapacitou 2 000 os./h pri rýchlosti 6 m/s sa táto krásna lanovka stala referenčnou stavbou Poma v Bulharsku.

Očakávania spoločnosti Poma, že tento statný jedinec zanechá aj svojich potomkov, sa naplnili už 10. júna 2008, kedy bola podpísaná zmluva na obnovu ďalšieho bulharského strediska Chepelare.

Poma s radosťou prijala rozhodnutie akcionárov Chepelare modernizovať ich stredisko, a to najmä zvýšiť komfort a rýchlosť - jednoducho priniesť stredisku novú tvár. Dosluhujúcu lanovku s neodpojiteľnými vozňami s úlohou vyviezť lyžiarov k vyššie položeným zjazdovkám nahradila úplne nová odpojiteľná lanovka Multix 4 s doplnkovou technickou zvláštnosťou. Na vzostupnej vetve bola vybudovaná medzistanica, ktorá umožňuje lyžiarom vystupovanie aj nastupovanie. Ak chýba sneh v spodnej časti zjazdoviek, medzistanica umožňuje lyžovanie vo vyššie položených častiach strediska. Bola to pre Pomu veľká výzva, hovorí Jean-Marc Brissaud, pretože od podpisu zmluvy do termínu odovzdania lanovky do prevádzky nás delilo len 7 mesiacov. Úspešná realizácia bola pre Pomu veľmi dôležitá, pretože lanovka je hlavnou tepnou Chepelare. Multix 4 plní úlohu prístupovej lanovky k najkrajším bulharským zjazdovkám dosahujúcim šírku približne 40 m umiestneným uprostred jedľových porastov. Veľká stávka a súčasne zhmotnenie úsilia Poma v Bulharsku (Pamporovo, Chepelare, Borovetz) a v celom okolitom regióne prináša pozitívnu odozvu na odpojiteľnú technológiu v ďalších strediskách.

SLD Multix 4 Chepelare je 2795 m dlhá, osadená na 25 podperách, s prevýšením 717 m, 161 vozňami v trati. Naozaj, ďalšia pekná referenčná stavba na Balkáne.

TECHNOALPIN® *info*
Snow experts

Zasnežovacie tyče firmy TechnoAlpin

Technické zasnežovanie *s hlavami*

Od uvedenia na trh majú zasnežovacie tyče typu A9 a A30 od firmy TechnoAlpin stále úspech. Iba v roku 2008 bolo inštalovaných približne 1 700 tyčí v lyžiarskych strediskách na celom svete, väčšina z toho v Rakúsku, Švajčiarsku a Taliansku.

Po implementácii zasnežovacích tyčí s nadzemnou ventilovou jednotkou oddelenie výskumu a vývoja pokračovalo v ďalšej optimalizácii úspešného konceptu. Tieto tyče preukazujú úplnú prijateľnosť pre obsluhu. Posledná generácia tyčových ventilových blokov sa inštaluje nad zemou, čo zabezpečuje lepšiu ochranu senzorov, tlaku vzduchu, vody a teploty vody pred vlhkosťou ako vo vnútri šácht. Kratší čas inštalovania taktiež svedčí v prospech inovácie. Najväčšou výhodou je však jednoduchá a rýchla údržba. Tak sa vložka vodného filtra môže očistiť bez toho, aby sa muselo zostupovať do šachty, alebo z nej odstraňovať sneh. Po skončení sezóny sa tyče môžu odmontovať a môžu byť centralizovane vykonané revízne práce, čo znamená enormné uľahčenie práce.

Teraz prichádzajú zasnežovanie tyče s nadzemnou ventilovou jednotkou s ďalšími ďalekosiahlymi vylepšeniami:

Nový hydromat WO s integrovaným vzdušným ventilom

Hydromat WO je plnoautomatickým tlakovým regulačným ventilom s automatickou uzavieracou funkciou pre prípad výpadku prúdu s integrovaným vypúšťacím ventilom. Pohon vykonávaný prostredníctvom elektrického motora a redukčného prevodu cez vodiacu skrutku umožňuje presné ovládanie regulačného ventila a s tým spojené precízne a jemné regulovanie tlaku vody. Vďaka tomu je hydromat WO použiteľný aj pre tyče, najmä pre to, že do hydromatov bol dodatočne zabudovaný vzdušný ventil. Tento dôsledný vývoj urobil z hydromatov kompaktnú jednotku s najmenšími konštrukčnými rozmermi a najkratším časom inštalovania.

Nová konštrukcia tyčí

Cieľom novej konštrukcie tyčí bolo umožniť prvotnú inštaláciu a demontáž tyčí po ukončení sezóny bez použitia náradia. Preto sme pri zachovaní stability vypracovali konštrukciu s rozpojiteľnými spojeniami a objímkami. Žiadna jednotlivá súčiastka neváži viac ako 30 kg, aby práce mohla vykonávať jedna osoba, vysvetľuje Juris Panzani, výrobný manažér firmy TechnoAlpin. Pod rozvodovou skriňou sa v zvislom stojane nachádza otvor umožňujúci privedenie dát a výkonového kábla bez odpojenia konektora a zamedzujúci pretočenie alebo dokonca odstrihnutie kábla. Zabudované kĺzavé puzdro z bronzu a hydraulické nastavenie výšky umožňujú vodorovné a zvislé nastavenie tyče s minimálnou silovou námahou. Pre lepšiu stabilitu a maximálnu prevádzkovú bezpečnosť bolo hydraulické nastavenie výšky doplnené mechanickým blokovaním výšky. Pre maximálne pohodlie obsluhy sa dôsledne presadzovala koncepcia zásuvných rýchlospojení, vďaka tomu sa minimalizuje objem práce pri demontáži po skončení sezóny, pretože sa nemusia demontovať žiadne svorky a uvoľňovať skrutkové spoje. Trvajúci úspech tyčí neudivuje, napokon po-

Foto: TechnoAlpin

■ *A9 v akcii*

núka mnoho výhod:
- pozoruhodná vzdialenosť doletu snehu;
- veľký uhol zasnežovania;
- najlepšia kvalita snehu aj pri hraničných teplotách;
- veterná stabilita;
- perfektne nastavené regulovanie;
- spoľahlivá automatizácia;
- hlava tyče nezamŕzajúca ani pri najchladnejších teplotách;
- pokročilá ventilová technika;
- vysoká pohodlnosť obsluhy.

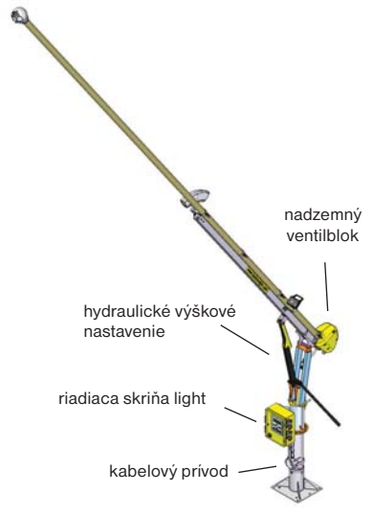

■ *Tyčová nadstavba*

Na zasnežovacie tyče od TechnoAlpin, aj v kombinácii s vrtuľovými kanónmi, stavili napríklad v týchto aktuálnych projektoch:

Slovenská republika

Popri lyžiarskom stredisku Winter park Martinky, ktoré urobilo prvotnú investíciu do zasnežovania, rozšírili existujúci stav zasnežovania aj v lyžiarskych strediskách Ski Bachledova – Jezersko a Park Snow Štrbské Pleso.

Winter Park Martinky

Na Martinských holiach stavili v prvej etape, predovšetkým na vybudovanie kompresorovne a čerpacích staníc s vybudovaním vodnej nádrže.
Martinské hole:
- 16 ks A9 s centralizovaným prívodom vzduchu;
- 2 ks T60 mobilné prevedenie;
- zriadenie čerpacej a kompresorovej stanice s výkonom čerpadla 315 kW 144 m^3/h pri 550 m a výkonom kompresora 160 kW a 30,5 m^3/min.;
- 2 km dlhé prívodné potrubie;
- 2 km potrubie pre zasnežovanie;
- 3 km elektrického kábla;
- 4,7 km dátového kábla;
- 23 x zasnežovacie šachty;
- riadiaci softvér ATASSplus.

Park Snow Štrbské Pleso

Pre aktuálne rozšírenie existujúceho zasnežovacieho zariadenia v zimnom športovom stredisku Štrbské Pleso sa rozhodlo v prospech TechnoAlpinu. Zmiešané zariadenie

■ *A30 s nadzemným ventilovým blokom*

pre zasnežovanie menej širokých lesných zjazdov a spojovacích zjazdových plôch, ako aj hornej časti terénu, obsahuje inštaláciu týchto zariadení:
- 5 x zasnežovacie tyče typu A9 s kompresorom;
- 10 x T60 mobilné prevedenie;
- zriadenie čerpacej a kompresorovej stanice s výkonom čerpadla 75 kW a 180 m^3/h pri 100 m s výkonom čerpadla 4x132 kW 86,4 m^3/h pri 380 m; s výkonom čerpadla 2x110 kW 86,4 m^3/h pri 284 m;
- 1,6 km potrubie pre zasnežovanie;
- 3,5 km elektrického kábla;
- 2,5 km dátového kábla;
- 29 x zasnežovacie šachty;
- riadiaci softvér ATASSplus.

Ski Bachledova - Jezersko

V tomto roku sa rozhodlo aj stredisko Ski Bachledova – Jezersko rozšíriť svoj stav 42 zasnežovacích zariadení, čerpacej a kompresorovej stanice. Na základe veľmi dobrých skúseností s prácou kanónu na 4,5 m dlhej veži v širších pasážach zjazdoviek sa aj v tomto roku stredisko rozhodlo rozšíriť stav o ďalších 6 ks vežových kanónov.
Celkové rozšírenie zasnežovacej kapacity:
- 1 x zasnežovacia tyč typu A30 s centralizovaným prívodom vzduchu;
- 4 x zasnežovacie tyče typu A9 s centralizovaným prívodom vzduchu;
- 6 x T60 na veži 4,5 m;
- 1 x T60 mobilné prevedenie;
- zriadenie čerpacej a kompresorovej stanice s výkonom čerpadla 250 kW a 115,20 m^3/h pri 470 m;
- a výkonom kompresora 160 kW a 30,5 m^3/min.;
- 1,5 km potrubie pre zasnežovanie;
- 2,2 km dátového kábla;
- 24 x zasnežovacie šachty;
- riadiaci softvér ATASSplus.

■ *Hydromat s integrovaným vzdušným ventilom*

■ *Detail hlavy A30*

Ski Rezort Černá hora (ČR)

Lyžiarsky areál Janské Lázně je už niekoľko rokov zákazníkom TechnoAlpinu. Popri minuloročnej investícií do potrubia, šácht a zasnežovacích tyčí (38 ks) aj v tomto roku v rámci aktuálneho rozšírenia zasnežovacích kapacít stavili na zasnežovacie tyče, pretože touto formou zasnežovania sa najlepšie vyhovie požiadavkám strediska, t. zn. prevažne strmého a úzkeho zjazdového svahu.
Rozšírenie zasnežovacej kapacity v roku 2009 zahŕňa:
- 25 ks A9V s centralizovaným prívodom vzduchu;
- 1 ks T60 na 10 m ramene;
- 13 ks štandardná šachta;
- 900 m potrubie pre zasnežovanie.

TECHNOALPIN® Snow experts
Technoalpin East Europe, s. r. o.
Riečna 406/31, 010 04 Žilina
Tel.: 00421 41 700 26 45
Fax.: 00421 41 700 26 46
Email.: info@technoalpin.sk
www.technoalpin.com/sk

KÄSSBOHRER GELÄNDEFAHRZEUG AG *informuje*

Kässbohrer - známy na zjazdovkách v 66 krajinách v nezvyčajnom prostredí

PistenBully Green Tech

Vozidlá PistenBully firmy Kässbohrer Geländefahrzeug AG prekvapujú nielen ako absolútni špecialisti na úpravu zjazdových a bežeckých tratí na celom svete, čoraz viac nachádzame vozidlá aj na nových lokalitách, pre ktoré akoby boli stvorené.

PistenBully 300 Green Tech je ideálnym strojom na prípravu siláže a bioplynu. Vďaka obratnosti, veľkej tlačnej sile radlice a presnosti jednotlivých pohybov dokáže pracovať oveľa efektívnejšie ako podobné kolesové vozidlá. Je to investícia, ktorá sa vypláca aj v dlhodobom horizonte využitia.

PistenBully má ešte stále čo ponúknuť - široké x-track pásy zaručujú plynulý a bezproblémový pohyb dopredu a dozadu. Umožňujú vozidlu vytvárať strmšie a vyššie ukladanie silážneho materiálu aj nad stavebnou výškou silážneho múru práve vďaka veľkej ploche pásov. Rovnomerné uloženie tlaku prostredníctvom pásov vytvára kompaktne prepracovanú silážnu hmotu, ktorá sa viacnásobným prejazdením pojazdových pásov a za tým nasledujúcim premiešaním lištami ideálne pripraví na ďalšie spracovanie. Ďalšou prednosťou je nízko položené ťažisko vozidla, čo umožňuje jazdu aj v priečne sklonenom teréne bez nebezpečenstva pošmyknutia alebo stranového prevrátenia. Sériovo montovaný čelný rýchloupínací systém umožňuje montáž rôznych zariadení pre kosenie a mulčovanie. V rámci opcie možno vybaviť vozidlo vpredu aj vzadu štandardným trojbodovým závesom, ktorý umožňuje využitie širokého sortimentu komunálneho a poľnohospodárskeho náradia. Pohon týchto zariadení môže byť hydraulický alebo mechanický – prostredníctvom vývodu s drážkovým hriadeľom.

■ *Silážovanie zeleného krmiva vozidlom PistenBully 300 s X – track pásmi*

Všetky štúdie a testy, ktoré vykonali nezávislé odborné orgány, potvrdili, že PistenBully 300 Green Tech je ako ťahač o 80 % rýchlejší ako kolesový ťahač bez prídavných zariadení. Počas testovacej fázy premiestnil PistenBully 300 pri priemernom hodinovom výkone 92 t/h približne 2 100 ton čerstvej silážnej hmoty. Na rozdiel od konvenčného kolesového traktora, ktorý za rovnaký čas premiestnil len 1 100 ton, to predstavuje výkon 50 t/h. To sú fakty, ale štúdie ukázali ešte viac.

PistenBully 300 Green Tech prekvapuje nielen rýchlosťou, ale aj optimálnou prípravou siláže. Kvalita siláže bola všade rovnaká. Bez ohľadu na miesto odberu vzoriek a polohu v sile bol priebeh kvasenia rovnomerný, bez vzniku plesní, hniloby a baktérií a čo bolo najdôležitejšie – bez tvorby kyseliny mliečnej a stúpania vnútornej teploty. Teplota v sile bola všade pod 20° C a miestami dokonca pod 10° C.

■ *PistenBully 100 AllSeason v plnom nasadení vo vysokej tráve...*

PistenBully sa však necíti výborne len na snehu alebo pri príprave siláže. Podľa výbavy a prevedenia vozidla môže napríklad kosiť na močaristých lúkach, mulčovať, pracovať v lese pri rekultivácii poľnohospodárskych a lesných plôch, pri deponáciách odpadu, ale aj pri čistení a opravách rybníkov a nádrží na pestovanie kreviet. PistenBully je skutočne multitalent na široké využitie pri prácach s komunálnou technikou a v poľnohospodárstve.

■ *...a zvládal aj nezvládnuteľné močariská*

Dušan Mikloš

Potrubie pre zasnežovacie systémy z tvárnej liatiny

Po roku 1990 sa v celej Európe naplno rozvíja výstavba zasnežovacích systémov. Realizujú sa stovky kilometrov potrubných systémov, najmä do priemerov DN 200 a desiatky kilometrov väčších priemerov až do DN 500.

Výrazná výstavba a pokládka v rokoch 1990 – 2000 nasvedčuje tomu, že takmer každý lyžiarsky areál má, aspoň čiastočne, vybudované zasnežovacie zariadenie. Pri voľbe potrubného materiálu sa vo významných lyžiarskych areáloch presadzuje potrubie z tvárnej liatiny.

Cieľom výstavby zasnežovacích zariadení po roku 2000 až do súčasnosti je plne pokryť lyžiarsky areál zasnežovacím systémom. V krátkom čase sa budujú kompletné potrubné systémy s privádzačmi vody z akumulačných nádrží. Oceľové potrubie v Rakúsku už takmer vystriedala tvárna liatina. V súčasnosti sa tento materiál preferuje aj vo Švajčiarsku a Nemecku. Vo všetkých regiónoch sa zvyšuje podiel zjazdoviek s technickým zasnežovaním.

Od roku 1986 do roku 2009 sa v celej Európe zrealizovalo viac ako tisíc potrubných systémov z tvárnej liatiny DN 80 až DN 500 pre tlakové rozvody vody zasnežovacích systémov.

Zasnežovacie zariadenie je zložitý technologický systém pozostávajúci zo samotných snežných kanónov, rozvodov vody a hydrantov, elektrických zariadení a vedenia, čerpacích staníc, zdrojov vody a kompresorovne. Celý systém si vyžaduje veľké finančné prostriedky. Spoľahlivosť celého systému je založená na spoľahlivej a bezporuchovej doprave vody zo zdroja do miesta výroby technického snehu. Významnou mierou k tomu prispieva materiál potrubia, ktoré tvorí nosnú chrbticu celého systému. Šetriť na kvalite materiálu potrubia sa z dlhodobého hľadiska prevádzky celého systému nevypláca. Požiadavka na samotný materiál potrubia za najnižšiu cenu nie je správnou voľbou vo vzťahu k finančnej náročnosti celého systému. Do úvahy treba vziať kompletnú pokládku a životnosť. Aj preto sa vo väčšine lyžiarskych oblastí zmenil názor na potrubie z tvárnej liatiny.

Čo ponúka tvárna liatina?

- kompletný program hrdlových rúr a tvaroviek pre vysoké tlaky 100 barov s násuvným isteným hrdlovým spojom (obrázok 1, 2), ktorý je súčasťou rúry;
- špeciálne tvarovky pre napojenie hydrantov snežných kanónov (obrázok 3, 4);
- potrubný systém vysokých mechanických vlastností - vrcholová pevnosť od 550 N/mm^2, pevnosť v ťahu 440 N/mm^2, pevnosť v tlaku 900 N/mm^2, ťažnosť min. 10 %,
- E-modul 170 000 N/mm^2;
- vysokú bezpečnosť a tuhosť danú hrúbkou steny 6 - 9 mm;
- vonkajšiu aktívnu protikoróznu ochranu žiarovým zinkovaním hmotnosti min. 200 g/m^2 a pasívnou krycou epoxidovou vrstvou hrúbky min. 120 m;
- vnútornú protikoróznu ochranu vyložením cementovou maltou;
- životnosť a prevádzkovú schopnosť 110 – 120 rokov;

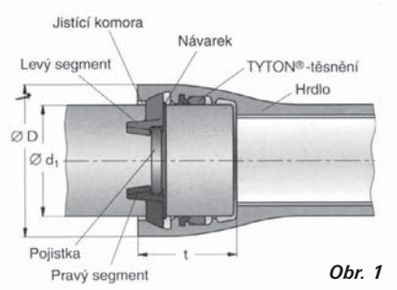

Obr. 1

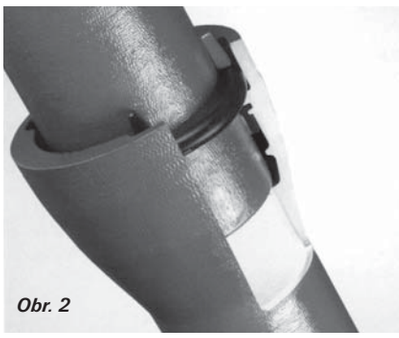
Obr. 2

- rýchlu, jednoduchú a spoľahlivú pokládku potrubia aj vlastným personálom:
  - nezávislú od počasia
  - nevyžadujúcu si špeciálny obsyp
  - so zásypom zeminou do veľkosti zrna 100 mm
  - bez betónových kotviacich a oporných blokov

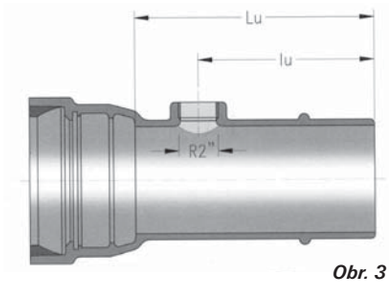

Obr. 3

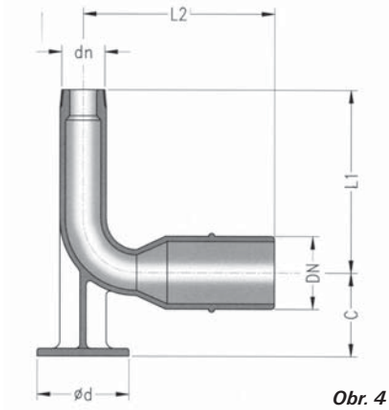

Obr. 4

  - s vysokou dennou pokládkou
  - pokládka na mieste možná aj vložením, ťahom alebo spúšťaním
- flexibilitu pokládky s možnosťou krátenia rúr na mieste stavby;
- hrdlový spoj automaticky tesniaci po nasunutí, s možnosťou odklonenia spoja v hrdle až o 5°
- spoje pevné v ťahu a možnosť odklonenia v hrdlách vytvárajú potrubný systém, ktorý sa prispôsobí všetkým pohybom v pôde ako reťaz;
- krytie od 0,5 m až do 8 m bez statického výpočtu zaťaženia dopravou do 60 t a zaťaženia zeminou;
- krátke dodacie lehoty a doprava na miesto stavby;
- bezplatnú technickú pomoc vo fáze investičného zámeru, spracovanie projektovej dokumentácie, dimenzovania, pokládky, montáže a realizácie tlakovej skúšky, školenie a inštruktáž na mieste stavby;
- vrátenie nespotrebovaného materiálu.

Napojenie zasnežovacích hydrantov

Priamo na potrubie

- Pripojenie hydrantu pri pokládke pomocou tvarovky HAS (obrázok 3, 5)

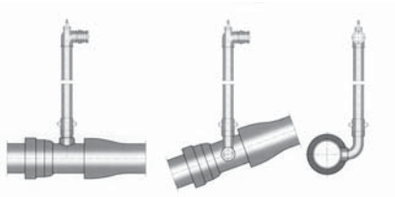

Obr. 5

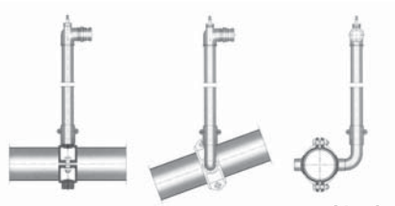

Obr. 6

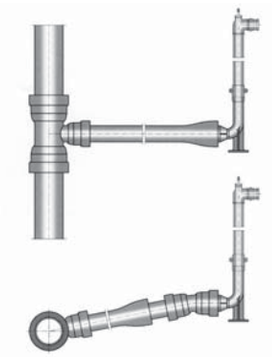

Obr. 7

- horné napojenie na rozvodnom potrubí
- bočné napojenie na rozvodnom potrubí pri potrubí s veľkým sklonom

- Dodatočné pripojenie hydrantu pomocou navrtávacieho pásu (obrázok 6)
  - horné napojenie na rozvodnom potrubí
  - bočné napojenie na rozvodnom potrubí pri potrubí s veľkým sklonom

Na odbočke z potrubia pomocou hrdlovej tvarovky s hrdlovou odbočkou MMB a pätkového kolena ENH (obrázok 4, 7)

- vodorovné napojenie
- napojenie v svahu s hrdlovým kolenom

Vzhľadom na uvedené vlastnosti, najmä životnosť, ekonomický prínos z dlhodobého hľadiska, spoľahlivosť, odolnosť potrubného systému voči otrasom a sadaniu pôdy, sú rúry z tvárnej liatiny v európskych areáloch dominantným potrubným materiálom pre tlakové rozvody vody pre zasnežovacie systémy. Prvé referenčné stavby a záujem lyžiarskych areálov potvrdzujú meniaci sa pohľad a požiadavky na zasnežovacie systémy aj v Slovenskej a Českej republike.

Ing. Juraj Barborík, autorizovaný inžinier pre vodohospodárske stavby

Nové lanovky v Českej republike

(1. časť)

V rokoch 2006 až 2009 sa v Českej republike postavilo 31 nových lanových dráh, prevažne išlo o sedačkové lanovky neodpojiteľného systému. Z tohto počtu je 15 starších použitých, ktoré doviezli zväčša z talianskych alebo rakúskych Álp. Najväčšou investíciou bola výstavba prvej 8-miestnej kabínkovej lanovky v Českej republike z Jánských Lázní na Černú horu. O tejto lanovke sme už informovali v LAVEX-info č. 1/2008. Dnes si predstavíme niektoré z ďalších nových lanových dráh.

Ještěd, Liberec (2006)

Známy lyžiarsky areál pod Ještědom pri Liberci získala v roku 2006 do prenájmu na 25 rokov spoločnosť Snowhill podnikateľa Karla Vacka, ktorá ešte v tom istom roku urobila kompletnú rekonštrukciu celého areálu. Spolu tu boli počas jedného roka postavené tri nové lanovky Doppelmayr a štyri lyžiarske vleky firmy Michálek Chrudim. Celková hodnota investície sa vyšplhala na 300 miliónov českých korún. Na takú radikálnu a rýchlu prestavbu celého areálu malo zásadný vplyv konanie Majstrovstiev sveta v klasickom lyžovaní v roku 2009 v Liberci.

Primárnu dopravu do strediska teraz zabezpečuje odpojiteľná 4-miestna sedačková lanovka Skalka, ktorá nahradila už zastaraný lyžiarsky vlek Transporta. Údolná stanica lanovky sa nachádza len 100 m od konečnej stanice električky Horní Hanychov. Výstavbu sa podarilo realizovať v rekordnom čase – pre prieťahy so stavebným povolením sa s montážou technológie začalo až na prelome októbra a novembra, ale už 14. decembra boli úspešne vykonané záťažové skúšky s pivnými sudmi.

Rovnako ako lanovka Hromovka v Špindlerovom Mlyne z roku 2005, má aj Skalka kolmý nástup na os trate. Pohon aj napínanie sa nachádzajú v údolnej stanici. Štvormiestna sedačková lanovka Skalka zabezpečuje aj prepravu turistov počas letnej sezóny, predtým túto úlohu plnila 2-miestna sedačková lanovka Černý vrch.

Druhou novou lanovkou je štvormiestna sedačková neodpojiteľná lanovka Černý vrch, ktorá nahradila len päť rokov starú dvojmiestnu sedačkovú lanovku. Na rozdiel od nej už nová lanovka nemá medzistanicu pre obsluhu priľahlých skokanských mostíkov, tento problém vyriešila v roku 2007 paralelná jednomiestna sedačková lanovka, ktorá vedie od údolnej stanice k bývalej medzistanici. Údolná poháňacia a súčasne aj napínacia stanica je realizovaná v prevedení typu Chairdrive, ktorý firma Doppelmayr ponúka od roku 2005. Pôvodná dvojmiestna sedačková lanovka prirodzene neskončila v šrote, premiestnili ju na opačnú stranu do lokality Pláně, kde nahradila dva paralelné lyžiarske vleky. Pri výstavbe sa efektívne využívali letové hodiny vrtuľníka – po demontáži na Černom vrchu každú podperu premiestnili priamo na už pripravené pätky na Pláňach. Oproti pôvodnej lokalite je trasa lanovky kratšia o necelých 200 m. Spojenie s hlavnou časťou areálu zabezpečuje výkonný lyžiarsky vlek firmy Michálek.

Foto: R. Polcer

■ *Údolná poháňacia stanica lanovky Skalka*

Rokytnice nad Jizerou, Krkonoše (2006)

V roku 2006 sa lyžiari v Rokytnici nad Jizerou dočkali druhej lanovky. Ide o neodpojiteľnú štvormiestnu sedačkovú lanovku Doppelmayr, ktorá súčasne plní funkciu primárneho dopravného zariadenia. Lanovka nahradila už zastaraný lyžiarsky vlek Transporta, ktorý nízkou prepravnou kapacitou už nestačil zabezpečovať primárnu dopravu lyžiarov do strediska. Pre zníženie hladiny hluku údolnú stanicu realizovali vo verzii s podzemným pohonom. Údolná stanica je súčasťou multifunkčného objektu, kde dopravu lyžiarov z parkoviska na nástupište lanovky zabezpečujú eska-

■ *Trasa lanovky Horné Domky, Rokytnica*

■ *Dvojmiestna sedačková lanovka Horní Bečva*

látory. Vrcholová napínacia stanica sa nachádza neďaleko chaty Lovčenka v nadmorskej výške 1 100 m. Prvou lanovkou v Rokytnici bola odpojiteľná štvormiestna sedačková lanovka na Lysú horu z roku 1996, ktorá je dĺžkou 2 198 m druhou najdlhšou sedačkovou lanovkou v Českej republike.

Horní Bečva – Rališka, Beskydy (2007)

Tunajší lyžiarsky areál Rališka leží v nadmorskej výške 605 – 729 m a doteraz disponoval tromi lyžiarskymi vlekmi a štyrmi zjazdovými traťami v dĺžke 200 až 500 m. V roku 2007 tu na trase dlhej iba 500 m nahradila lyžiarsky vlek dvojmiestna sedačková lanovka. Ide o použitú lanovku, ktorú vyrobil Doppelmayr v roku 1974 v talianskom závode Lana a v juhotirolskom stredisku Reinswald prepravovala lyžiarov až do roku 1997, kedy ju nahradila šesťmiestna kabínková lanovka Agamatic. Potom lanovku zakúpil skriareál Herlikovice, kde začala prevádzku v zimnej sezóne 1998/1999. V Herlikoviciach lanovka slúžila ďalších osem rokov, až ju v roku 2006 nahradila neodpojiteľná štvormiestna sedačková lanovka Doppelmayr. Pôvodnú lanovku po demontáži zakúpil areál Horní Bečva, kde ju dali do prevádzky 17. januára 2008. V porovnaní s pôvodným vlekom sa trasa lanovky v hornej časti predĺžila o 100 m, v budúcnosti sa však predpokladá predĺženie o ďalších 200 – 250 m, čo však závisí od stanoviska CHKO. Lanovka v čase uvedenia do prevádzky bola prvou v Zlínskom kraji.

Technické údaje

	Skalka	Černý vrch	Pláně	Rokytnice	Horní Bečva
Údolná stanica	541 m	642 m	654 m	661 m	605 m
Vrchol. stanica	892 m	929 m	822 m	913 m	729 m
Šikmá dĺžka	1 472 m	808 m	618 m	1 240 m	517 m
Prevýšenie	351 m	287 m	168 m	252 m	124 m
Podpery	14	12	9	16	7
Priemer dopr. lana	38 mm	38 mm	34 mm	38 mm	36 mm
Výkon hlavného pohonu	343 kW	188 kW	74 kW	214 kW	149,5 kW
Sedačky ks	104	88	83	160	84
Vzdialenosť sedačiek	30 m	18,6 m	15 m	15,7 m	12,6 m
Čas jazdy	5,2 min.	5,2 min.	4,1 min.	8 min.	3,5 min.
Doprav. rýchlosť	5 m/s	2,6 m/s	2,5 m/s	2,6 m/s	2,5 m/s
Prepr. kapacita	2 400 os./h	2 007 os./h	1 188 os./h	2 390 os./h	1 427 os./h
Typ	4-CLD	4-CLF	2-CLF	4-CLF	2-CLF
Výrobca - všetky		Doppelmayr			

Radim Polcer

Podrobné informácie a fotografie všetkých lanoviek v Českej republike sú na internetovej stránke www.lanové-dráhy.cz

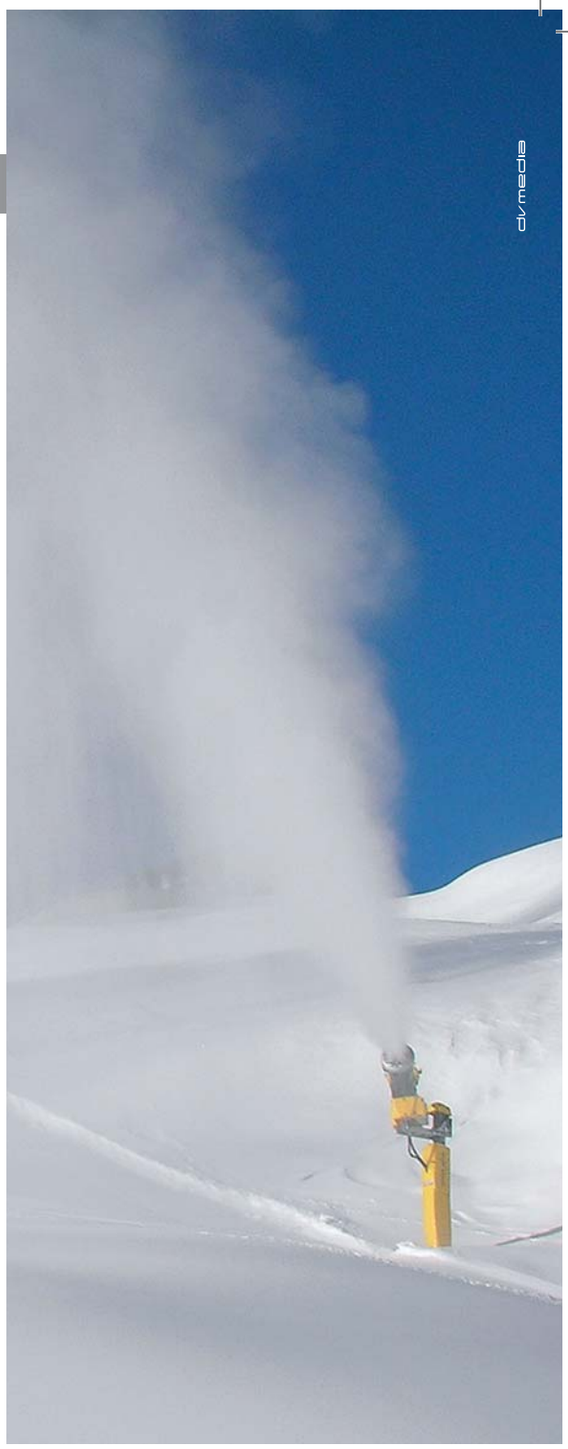

TECHNOALPIN®
Snow experts

Náskok snežného výkonu

T60

V hraničných teplotách dosahuje T60 mohutný výkon. Štartuje skôr a dodáva v celkovom pracovnom rozsahu vysokohodnotnú kvalitu snehu. Váš základ pre dokonalú zjazdovku pri štarte sezóny!

Nové dimenzie zasnežovania
www.technoalpin.com
TechnoAlpin East Europe, s.r.o.
T 00421 41 700 26 44-5 - F 00421 41 700 26 46

Poznatky zo zahraničia

Lyžovanie v Calgary

Na prelome apríla a mája t. r. som mal možnosť navštíviť Calgary – významné mesto kantónu Alberta v Kanade. Leží neďaleko Skalistých hôr, ktoré poskytujú veľa možností pre lyžovanie na upravených zjazdovkách, upravených bežeckých tratiach, ale aj obrovské možnosti pre skialpinizmus a pohyb v neupravenom teréne na bežkách.

Priamo v Calgary (asi 1 000 m) je pôvodný lyžiarsky areál. Okrem bežného lyžovania poskytuje stredisko ideálne podmienky pre snoubord (U-rampa, skoky atď.), ale aj upravené bežecké stopy. Veľmi dobre sú vytvorené podmienky na výučbu lyžovania.

V blízkosti mesta je niekoľko stredísk v Skalistých horách na pôde národných parkov a parkov v pôsobnosti kantónov. Najvýznamnejšie je stredisko Lake Louise v blízkosti rovnomenného hotela pri jazere Louise. Nachádza sa približne 250 km od Calgary v národnom parku Banff. Na kanadské pomery (výborná kvalita ciest, nízka cena pohonných hmôt) je možné dochádzať do strediska z Calgary denne.

Stredisko sa nachádza v nadmorskej výške 2 015 m a lanovky a lyžiarske vleky siahajú do výšky 2 672 m pohoria Mount Whitterhorn. Stredisko má sedem vysoko kapacitných lanoviek a lyžiarskych vlekov od dĺžky 1 100 m do 2 918 m s prevýšením do 736 m, ak nepočítam zariadenia pre deti a výučbu.

Výber lyžiarskych tratí je výborný – je to viac ako 150 značených tratí. Nachádza sa tu aj zjazdovka, na ktorej sa jazdí svetový pohár. Z hľadiska náročnosti rozlišujú štyri druhy lyžiarskych tratí: žltý kruhový terč – ľahké, modrý štvorec položený na strane – stredne ťažké, čierny štvorec pootočený o 45° - ťažké a dva čierne štvorce čiastočne sa prekrývajúce pootočené o 45°- extrémne ťažké. Žltou sú označené trate pre snoubord a červenou trate so špeciálnymi zariadeniami pre snoubordovú akrobaciu. Prevažná časť zjazdoviek je označená ako extrémné zjazdovky s bubnami, žľabmi, medzi stromami. Je neuveriteľné, že tu pre lyžiarov nie sú žiadne obmedzenia vo vzťahu národný park, s výnimkou poplatku za vstup auta do národného parku. V stredisku sa lyžuje do polovičky mája. Za dobrého počasia je zo strediska úchvatný pohľad na Skalisté hory.

Značenie upravovaných bežeckých tratí je obdobné ako zjazdové trate - podľa náročnosti zelená, modrá a čierna. Vo veľkých strediskách sa za pohyb na tratiach platí, ale sú aj trate bez poplatkov.

Značenie turistických chodníkov je minimálne a možno sa len spoliehať na popis v sprievodcoch.

Pri pohybe v prírode možno vidieť množstvo zvierat, ktoré vôbec nie sú plaché. Koncom apríla sa začínajú prebúdzať medvede, ktoré predstavujú určité nebezpečenstvo. Osobne som ich počas pobytu videl niekoľkokrát. V Kanade sú preto bežkári a skialpinisti vybavení beersprejom, ktorý medveďa v prípade útoku omráči, ale oproti zbrani dáva medveďovi šancu prežiť.

Ing. Peter Zahatňanský
spolupracovník ZZ LAVEX

Foto: P. Zahatňanský

■ *Pohľad na Skalisté hory*

■ *Extrémne ťažké zjazdovky*

■ *Zjazdovky medzi stromami*

hannomayr.communication

Sila precíznosti.

PRINOTH AG . 39049 Sterzing . Italy . Tel. +39 0472 722622

Žiadna stopa skromnosti. PRINOTH® Powerfrézy sú dokonalé a zaručujú trvalú kvalitu! Vaše bezchybne upravené zjazdovky budú neprehliadnuteľné. Či už prašan, zmrznutý sneh, hrboľatý či strmý svah – PRINOTH® vďaka svojej kvalite pri úprave zjazdoviek vždy víťazí. Lyžovanie plné zážitkov – vydajte sa na našu stopu! **www.prinoth.com**

LEITNER TECHNOLOGIES

Prinoth®

Ak má vyrást' v srdci malej tradičnej dedinky nová lanovka, prvým kľúčom k úspechu je nenáročná montáž a schopnosť ponúknuť jeho harmonické včlenenie do okolitého prostredia. Výnimočne kompaktný, jednoduchý a výkonný, UNIFIX predstavuje spojenie maximálnej disponibility s minimálnym priestorovým nárokom. Počnúc nízkou hlučnosťou a končiac merateľným ekonomickým prínosom Vás táto lanovka uistí o svojej trvácej a solídnej výkonnosti. Spoločne k optimálnym riešeniam...

Méaudre, Francúzsko

Unifix 4... Výnimočne nenápadný

www.poma.net

POMA

Big BANGFX - MCI Group